

Az Országgyűlés

97/2005.(XII.25.) OGY határozata

az Országos Területfejlesztési Konceptióról*

Az Országgyűlés a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény alapján elfogadja a területi folyamatok alakulásáról, a területfejlesztési politika érvényesüléséről szóló jelentést, és az Országos Területfejlesztési Konceptióról a következő határozatot hozza:

I. A területfejlesztési politika funkciói és alapelvei

1. Az Országos Területfejlesztési Konceptió (továbbiakban OTK) célja, hogy – az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptióval (a továbbiakban: OFK) összhangban – kijelölje az ország területfejlesztési politikájának célkitűzéseit, elveit és prioritás-rendszerét, megteremtve a területi szempontok konzekvens érvényesítésének lehetőségét, mind az ágazati szakpolitikák, mind az országos és területi programok kidolgozásában. Ezáltal megadja a nemzeti fejlesztési tervezés, az OFK területi vetületét is. A területfejlesztési politika fő funkciója az ország területileg harmonikus és hatékony működésének és kiegyensúlyozott, fenntartható területi fejlődésének megteremtése, valamint a területi leszakadás mérséklése.

A területfejlesztési politika érvényesülésének hat alapvető pillére: központi területfejlesztési beavatkozások (1), a területileg összehangolt szakpolitikák, országos fejlesztési stratégiák, programok (2), a területrendezés (3), a regionális, megyei, kistérségi és egyéb területi szintek fejlesztéspolitikái (4), a vidékfejlesztés (5), valamint a város- és falufejlesztés (6).

2. A területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során az OFK-ban megfogalmazott elvek figyelembevételével mellett az alábbi, területi szempontból meghatározó jelentőségű **alapelveket** kell érvényesíteni.

- a. A területfejlesztési politika fejlesztési alapelvei:
 - szubszidiaritás és decentralizáció;
 - térségi és táji szemlélet, valós térszerveződések követése;
 - rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztések
 - hatékonyság és koncentráció;
 - fenntarthatóság, biztonság;
 - nyilvánosság, partnerség;
 - átláthatóság, monitoring és értékelés.

- b. Az állami támogatásból és állami hatáskörben megvalósuló fejlesztések kialakítása, térbeli elhelyezése, a terület- és településrendezés, valamint a fejlesztések hatástanulmányainak készítése során a fenntartható, hatékony, biztonságos és egyenlő

* A határozatot az Országgyűlés a 2005. december 19-i ülésnapján fogadta el.

esélyeket nyújtó területhasználat megteremtésére való törekvés szükséges. Ennek érdekében az alábbi területhasználati elveket kell érvényesíteni:

- a városi és a rurális funkciók térbeli csoportosítása és a barnamezős fejlesztéseket a zöldmezős beruházásokkal szemben előnyben részesítő területhasználat;
- a közkinccset képező természeti és kulturális értékek megőrzése mellett ezen értékek és a közszolgáltatások – terhelhetőségen belüli – értékmegőrző elérhetősége, hozzáférhetősége, akadálymentesítése;
- a fejlesztések helykiválasztása, a területi közigazgatás és a közszolgáltatások szervezése szolgálja a fenntarthatóságot, az értékmegőrzést és a biztonságot;
- az utazásra fordított idő csökkentése, az utazás biztonságos és fenntartható módjának, valamint akadálymentesítésének biztosítása;
- a helyi környezettudatosság, a táji értékek iránti felelősség, a helyi adottságokhoz igazodó térségi gazdaság és társadalom kialakításának szolgálata;
- a közlekedés és az áruszállítás környezeti, műszaki, közbiztonsági károkozásának és kockázatának csökkentése
- a fejlesztéseknek a meglévő területekhez kapcsolása, a települések közti területek lehetőség szerinti természetközeli állapotban tartása, ill. fenntartható mezőgazdasági hatása.

II. MAGYARORSZÁG TERÜLETI JÖVŐKÉPE

A cél egy olyan harmonikus és fenntartható társadalmi-gazdasági-környezeti térszerkezet és területi rendszer létrejötte, amely a helyi adottságokra épülő, saját arculattal és identitással rendelkező térségekben szerveződik, amely szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek jelentős területi egyenlőtlenségek.

III. A TERÜLETFEJLESZTÉSI POLITIKA ÁTFOGÓ CÉLJAI 2020-IG

A jövőképben megfogalmazott harmonikus területi szerkezet és rendszer eléréséhez, illetve a kiegyensúlyozott területi fejlődés biztosításához 2020-ig – az OFK átfogó céljainak időtávjával összhangban – öt átfogó célkitűzés érvényesítése szükséges:

1. Térségi versenyképesség

Hatékony, a növekedés területi terjedését ösztönző térszerkezet kialakítása országos, regionális és egyéb térségi szinteken. A térségi versenyképesség két pillére:

- a. a jelentős gazdasági versenyképességi potenciállal rendelkező, tágabb térségüket dinamizálni képes centrumtérségek (fejlesztési pólusok, póluscsoportok) megerősítése, a nemzetközi elérhetőség javítása és a nemzetközi jelentőségű turisztikai térségek megerősítése;
- b. valamennyi térség fejlesztésekor adottságaikra, erőforrásaikra és stratégiáikra építve életképes funkcióik megerősítése, erőforrásvonzó képességük javítása, vagyis relatív versenyképességük erősítése.

2. Területi felzárkózás

A kohézió jegyében a társadalmi esélyegyenlőséget sértő, jelentős mértékű és a gazdaság hatékony működését korlátozó legsúlyosabb területi elmaradottságok mérséklése:

- a. a fejlettségükben tartósan leszakadó térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása, a külső és belső perifériák dinamizálása;
- b. az alapvető életesélyek feltételeinek biztosítása az ország valamennyi településén;
- c. a túlzottan egyközpontú térszerkezet oldása.

3. Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem

Régióinknak, térségeinknek olyan fenntartható rendszerekké kell válniuk, amelyek értékeiket, örökségüket, erőforrásaikat és belső összetartozásukat nem csak megőrzik, hanem azokat tovább erősítik, a társadalom, a gazdaság és a természeti-környezeti, kulturális elemek összhangját helyi-térségi rendszereikben az átfogó környezetgazdálkodás és az integrált környezeti tervezés segítségével biztosítják.

4. Területi integrálódás Európába

Az ország európai térbe való integrációjának elmélyítése érdekében szükséges a transznacionális közlekedési hálózatok, a határokon átnyúló gazdasági kapcsolatok, intézményi együttműködések bővítése, Budapest nemzetközi szerepkörének erősítése, valamint gazdasági-innovációs kapuszerep kialakítása Délkelet-Európa felé. A Kárpát-medencébe irányuló kapcsolatok élénkítése érdekében bővíteni kell a határ-menti együttműködések, különös tekintettel a magyarság gazdasági-kulturális integrációjára.

5. Decentralizáció és regionalizmus

A fejlesztéspolitikai és végrehajtási döntések, valamint a fejlesztési források jelentős részét decentralizálni kell. Ennek érdekében fontos a régiók fejlesztéspolitikai szerepének és az ehhez szükséges kompetenciáiknak megerősítése, a regionális identitás erősítésének, a gazdasági és intézményi hálózatok létrejöttének ösztönzése, valamint hosszú távon a regionális demokrácia feltételeinek megteremtése. Ugyanakkor szükséges a kistérségi szint térség-szervezési és fejlesztési szerepének megerősítése is.

IV. KÖZÉPTÁVÚ ORSZÁGOS TERÜLETI CÉLOK 2013-IG

A jövőkép és az átfogó célok megvalósulása érdekében – figyelembe véve az OFK stratégiai céljait is – középtávon az ország szempontjából meghatározó területi célok teljesülése szükséges, melyek az alábbiak:

1. Versenyképes budapesti metropolisz-térség megteremtése

- a. Budapest és térsége nemzetközi gazdaság-szervező szerepének és az európai gazdaságba való szerves bekapcsolódásának, kapuvárosi szerepének megerősítése;
- b. a tudás-ipar, a high-tech iparágak, a magas hozzáadott értéket előállító tevékenységek és a magasan kvalifikált munkaerő meglétéből adódó előnyök kihasználásának ösztönzése;
- c. nemzetközi turisztikai és kulturális központ szerep erősítése;
- d. az élhető város és agglomerációja megteremtése az átfogó környezetgazdálkodás és az integrált környezeti tervezés segítségével, a funkcióvesztett területek revitalizálása, a válságterek rehabilitációja, a zöldterületek védelme és lehetőség szerinti növelése révén;
- e. harmonikusan és fenntartható módon működő agglomerációs rendszer megteremtése az agglomerációs települések fizikai összenövésének megakadályozása, kiegyensúlyozottabb térszerkezetet eredményező alközpontok fejlesztése révén és a fővárost övező ökológiai és rekreációs zöld gyűrű kialakításával, valamint a helyben történő munkavégzés ösztönzésével;

- f. közlekedési kapcsolatok modernizációja, transzverzális irányú közlekedési kapcsolatok fejlesztése, integrált közlekedési rendszer kialakítása a közösségi és környezetbarát közlekedés fejlesztése;
- g. az érintett települések és településrészek illetve szervezetek intézményesült együttműködésének megteremtése, illetve javítása.

2. A régiókat dinamizáló fejlesztési pólusok megerősítése és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése

- a. a fejlesztési pólusok gazdasági-társadalmi térszervező erejének erősítése érdekében a térségi – innovációs, gazdasági, kulturális – funkcióik fejlesztése, képessé téve őket a térségük dinamizálására az elérhetőségük és az együttműködési kapcsolataik erősítése révén.

Valamennyi régióban cél a pólusoktól távol eső térségek dinamizálására képes nagyvárosok szerepének megerősítése, az intenzívebben kooperáló kiegyensúlyozott városhálózat megteremtése érdekében;

- b. a régiók versenyképességének erősítése érdekében a fejlesztési pólusok és a nagyobb városok hálózatos együttműködésének, valamint a városok közti közlekedési útvonalak mentén elhelyezkedő fejlesztési tengelyek dinamikus fejlesztése. A pólusok az ország településhálózatába szervesen illeszkedve, a régióban lévő fejlesztési alközpontokkal alakítsák ki a funkcióik megosztására vonatkozó stratégiáikat és használják ki az együttműködésből származó előnyöket.

Nyugat-Dunántúlon Győr elsősorban Nagykanizsa, Sopron, Szombathely és Zalaegerszeg alközpontokkal alakítsa ki a munkamegosztást. A Közép-Dunántúl városhálózatának sajátos helyzetéből következően Székesfehérvár és Veszprém fejlesztési társalközpontokként, Dunaújváros és Tatabánya alközpontok bevonásával szervezik meg a pólus szerepből adódó feladataikat. Észak-Magyarországon Miskolc Egerrel és Salgótarjánal, Észak-Alföldön Debrecen Nyíregyházával és Szolnokkal, Dél-Alföldön Szeged Békéscsabával, Hódmezővásárhellyel és Kecskeméttel együttműködve tölti be a pólus funkciókat. A Dél-Dunántúlon Pécs, mint fejlesztési pólus Kaposvárral és Szekszárdal, mint alközpontokkal működik együtt. A főváros esetében különösen fontos, hogy a fejlesztési tervek az agglomerációs övezet fejlesztésére vonatkozó elgondolásokkal és a régió stratégiájával együtt kerüljenek kidolgozásra. Az említett városokon túl a pólusok szükség szerint a régiók más városaival és a határokon túli nagyvárosokkal is szoros együttműködést alakítsanak ki a régiók versenyképességének javítása érdekében.

- c. együttműködő térségi városhálózatok ösztönzése, a városok közötti gazdasági, kulturális, közszolgáltatási együttműködések, funkciók megosztásának bővítésével, a városi központok és alközpontok térségükből való elérhetőségének javításával, és a város-vidék kapcsolatrendszer erősítésével;
- d. a munkaerőpiacok térségi kiszélesítése érdekében a városhálózaton belüli napi munkába járást lehetővé tevő tömegközlekedési kapcsolatok megteremtése;
- e. a fejlődést gátló nagyvárosi környezeti problémák felszámolása, a társadalmi feszültségekkel és fizikai leromlással érintett településrészek gondjainak megoldása, a fenntartható közlekedési rendszerek kialakítása, az agglomerációk fenntarthatóságának és települései intézményesített együttműködésének ösztönzése.

3. Elmaradott térségek, külső és belső perifériák felzárkóztatása

- a. a lakosság, különös tekintettel a képzett csoportok helyben tartása érdekében a foglalkoztatás bővítése, a munkahelyteremtés, beleértve a távmunka fokozott ösztönzését;

- b. minden település lakossága számára a megfelelő életkörülmények infrastrukturális feltételeinek és a közszolgáltatások (például alapfokú szociális, egészségügyi, kulturális, oktatási) elérhetőségének, lehetőleg helyben történő biztosítása a településszerkezeti adottságokat és a szükségleteket figyelembe véve, szem előtt tartva a kistelepülések működőképességének és lakosságmegtartó erejének növelését;
- c. a térségi központokban a környező települések lakói által igénybe vett szolgáltatások szükséglet szerinti bővítése és minőségének fejlesztése;
- d. a térségi központok elérhetőségének javítása;
- e. érdekérvényesítésre képes helyi-térségi közösségek megteremtése, a társadalmi tőke növelése és az egészséges életmód terjesztése.

4. Országos jelentőségű, integrált fejlesztési térségek és tématerületek

a. A Balaton térség (Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területe) tartós versenyképességének megteremtése a fenntartható térségi rendszer kialakításával. Alapvető cél, hogy a környezeti, a táji és kulturális értékeinek megőrzésével és észszerű használatával, a turisztikai kínálat minőségi bővítésével, valamint az érintett intézmények, szereplők együttműködésével egy tartósan versenyképes és fenntartható térségi rendszer jöjjön létre. Ennek érdekében a következő célok elérése kívánatos:

- a minőségi turizmus feltételeinek megteremtése, a turisztikai szezon meghosszabbítása;
- a turisztikai forgalom területi szétterítése a háttérterületek adottságain alapuló sokszínű turisztikai kínálat kialakításával;
- a tó, vizes élőhelyek és egyéb természeti területek ökológiai állapotának, és a víz minőségének megóvása;
- Balaton térség aktív tájképvédelme, kulturális örökségek védelme és a háttérterületek adottságaikra építő fenntartható fejlesztése;
- a közlekedési-, info-kommunikációs és közszolgáltatási hálózatok kialakítása a környezeti és fenntarthatósági szempontoknak megfelelően;
- a nemzetközi jelentőségű balatoni természettudományi, különösen ökológiai-hidrobiológiai, valamint társadalomtudományi regionális kutatások, a Balatonnal kapcsolatos monitoring és információs rendszerek fejlesztése és fenntartása;
- a természet-földrajzi adottságokra építő (pl. szőlő, gyümölcs) és hagyományokkal rendelkező ágazatokban tevékenykedő vállalkozások jövedelemtermelő-képességének javítása;
- régióban működő vállalkozások környezetkímélő technológiájának és energiatakarékos működésének ösztönzése;
- magas tudástartalmú és alacsony nyersanyag-, szállítás igényű vállalkozások indításának és letelepítésének ösztönzése.

b. A Tisza térség (a Tisza-mente, a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése, valamint a Tisza-tó üdülőkörzet által érintett terület) fenntartható felzárkóztatása: integrált fejlesztéséhez a Tisza által meghatározott táji rendszer működőképességének biztosítása és az ökológiai kritériumoknak megfelelő fenntartható társadalmi, gazdasági fejlődés feltételeinek megteremtése. Az alábbi célok elérése szükséges:

- a Tisza-menti térség védett természeti és kulturális örökségének megőrzése és hasznosítása;
- a Tisza-menti térség vízgazdálkodási rendszerének (természetes tározóknak, hullámtereknek) kiépítése és ennek következményeként a megfelelő tájhasználathoz kapcsolódó erdészeti-, mezőgazdasági tevékenység kialakítása;

- a helyi termelői, szolgáltatói együttműködések ösztönzése, jelentős kulturális, táji értékekkel rendelkező területeken a turizmus, kiemelten az ökoturizmus fejlesztése;
 - a helyi szereplők összefogásának, a partnerségek támogatása; a foglalkoztatás bővítése, a nem foglalkoztatottak munkaerő-piaci integrációjának támogatása foglalkoztathatóságuk javításával;
 - a Tisza-menti térség külső elérhetőségének javítása;
 - az árvíz, belvíz és az aszály környezetkárosító hatásainak integrált kivédése, megelőzése, ártéri tájrehabilitáció;
 - A Tisza turisztikai valamint személy- és teherhajózási lehetőségeinek – környezeti szempontok integráló – megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt (kikötőfejlesztés, hajóépítés felélesztése).
- c. *A Duna-mente* (Duna menti kistérségek, beleértve a Duna-Tisza-közi Homokhátság teljes területét is) fenntartható fejlesztése:
- a magyarországi Duna szakasz rehabilitációja, összhangban az európai követelményeknek megfelelő hajózóút biztosításával, a közlekedés környezetkímélő rendszerének kialakításával;
 - A Duna és környezete által kínált erőforrásoknak a fenntarthatóság elveire épülő hasznosításának kialakítása, a mezőgazdaság, a halászat, az erdő-és vadgazdálkodás, az ökoturisztikai- és infrastruktúrafejlesztés összehangolásával;
 - az árvízvédelem és vízkészlet-gazdálkodási rendszerek javítása összhangban az ökológiai célokkal;
 - a Duna-mente természeti és kulturális értékeinek, területeinek, tájainak, biodiverzitásának megőrzése, a tájhoz alkalmazkodó területfejlesztési, tájgazdálkodási programok indítása.
- d. *A termálvíz kincs integrált térségi hasznosítása* a területfejlesztési politika országosan kiemelt célja. A termálvíz kincs integrált térségi hasznosítását szolgáló kiemelt fejlesztési célok a következők:
- a hazai termálkincs - geotermikus vagyon -, mint megújuló erőforrás integrált, térségileg összehangolt és innovatív fejlesztése (energetikai hasznosítás, gyógyászati ipar, turizmus, mezőgazdaság, stb.);
 - az ország jelenlegi és potenciális termál- és gyógyüdülő helyeinek minőségi stratégiák és a kínálat differenciálása mentén történő, integrált, térségileg és országosan összehangolt turisztikai fejlesztése;
 - a hazai termálvagyon komplex hasznosítását szolgáló ipari, szolgáltatási és kutatási vertikumok, valamint hálózatok létrejöttének ösztönzése.
- e. *A megújuló energiaforrások részarányának növelése a gazdasági és környezetvédelmi szempontok érvényesítésével a fenntartható fejlődés stratégiájának megfelelően:*
- az energetikailag felhasználható mezőgazdasági termékek előállításának és a mezőgazdasági hulladékok hasznosítása mind közvetlen, mind közvetett módon (például: bioetanol, biodízel);
 - az egyéb megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásának elősegítése a helyi, kistérségi ellátás érdekében.

5. Határ-menti területek fejlesztése és határon átnyúló térségi együttműködésük erősítése

Cél, hogy a határ-menti területek adottságai e periférikus térségek megújulásának erőforrásaivá váljanak, kiaknázva a határok változó szerepét:

- a. határon átnyúló vonzáskörzeti kapcsolatok újjáélesztése, illetve kialakítása;
- b. közös befektetés-ösztönzés, gazdaságfejlesztés, összehangolt turisztikai termékrendszer kialakítása;
- c. határon átnyúló táj-, természet- és környezetvédelmi, ökológiai gazdálkodási rendszerek fejlesztése és a katasztrófavédelmi tevékenységek összehangolása;
- d. a közszolgáltatások szervezésének, (hulladékgazdálkodás, szennyvízkezelés, egészségügy stb.) határokon átnyúló megoldásainak ösztönzése;
- e. a munkaerő-piaci és a képzési rendszerek összehangolása;
- f. az elérhetőség javítása határon átnyúló úthálózat-fejlesztéssel; a tömegközlekedés kialakításával, szükség szerint új határátkelőhelyek létesítésével;
- g. közös területi tervezés, közös regionális programok készítése és a rendezési tervek összehangolása;
- h. a határon túli magyarok szervezeteivel, intézményeivel való együttműködés erősítése, a közös nyelv, illetve kultúra kínálta előnyök hasznosítása;
- i. társadalmi–kulturális kapcsolatok megerősítése.

6. Rurális (továbbiakban vidékies) térségek területileg integrált fejlesztésének prioritásai

Az alacsony népsűrűségű és az alacsony népességű központi településsel rendelkező kistérségek vidékies térségnek tekintendők. A vidékies térségek fejlesztése fokozott területfejlesztési politikai koordinációt igényel, illeszkedve a régiók fejlesztési programjaiba. E térségekben – a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembe vételével – a helyi, térségi adottságokra építő termékek és szolgáltatások integrált fejlesztése a cél, az újjáéledő helyi társadalmak kezdeményezéseire alapulva.

A különböző típusú vidékies térségek fejlesztési prioritásai:

- a. a természeti és kulturális táji értékekben gazdag területeken a helyi értékek és erőforrások fenntartható hasznosítása;
- b. a tanyás térségek revitalizálása;
- c. A Duna-Tisza közti Homokhátság teljes területén a népesség helyben tartása, a természet degradációs folyamatainak megállítása a helyi adottságokhoz illeszkedő mezőgazdasági termelés biztonságának vízgazdálkodási, tározási, infrastrukturális intézkedésekkel történő megőrzésével, a ritkán lakott agrártérségek, gazdaságok fejlesztésével, a szükséges agrárszerkezet-váltással, valamint a hátság kedvezőtlen vízgazdálkodásának helyreállításával;
- d. az aprófalvas térségekben az értékmegőrzés, funkcióváltás és az esélyegyenlőség megteremtése;
- e. a nemzeti kisebbségek által lakott vidékies térségek fejlesztésénél a kisebbségek által képviselt sajátos értékek megjelenítése;
- f. a magas arányú cigány népességgel rendelkező térségek társadalmának hagyományait, értékeit befogadó társadalmi-gazdasági integrálása.

7. Az OTK átfogó területfejlesztési politikai céljainak és az országos területi céloknak az eléréséhez a különböző szakpolitikáknak saját eszközeikkel is hozzá kell járulniuk. A szakpolitikák számára megfogalmazott területi prioritásokat az Országos Területfejlesztési Koncepcióról szóló melléklet tartalmazza.

V. A TERÜLETFEJLESZTÉSI CÉLOK ÉRVÉNYESÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ INTÉZMÉNY- ÉS ESZKÖZRENDSZER FEJLESZTÉSI IRÁNYAI

1. A területfejlesztési intézményrendszer megerősítése a szubszidiaritás, hatékonyság és partnerség jegyében:

- a. Országos szinten a területi koordináció és a területfejlesztési politikai célok érvényesítésében érintett intézmények közti együttműködés javítása az alábbi tevékenységekben:
 - a területfejlesztési politika kialakítása és érvényesítése az Európai Unió együttműködésekben;
 - területfejlesztési beavatkozások, melyek az ország egésze szintjén jelentkező legsúlyosabb térszerkezeti feszültségek oldását célozzák;
 - a területfejlesztési célok megvalósítását szolgáló, regionális és kistérségi szinten működő intézmények tevékenységének koordinálása, minőségbiztosítása, munkájának szakmai támogatása, minőségbiztosítása;
 - a területfejlesztési politika céljainak érvényesítése a szakpolitikákban, azok programjaiban, a szakpolitikák területi koordinációja;
 - az ország területi folyamatainak, a programok területi hatásainak nyomon követése, értékelése.
- b. A regionális szint fejlesztéspolitikában betöltött szerepének bővítése szükséges. Ennek fő lépései a következők:
 - középtávon a regionális fejlesztési programok révén a regionális szintű döntési kompetenciák bővítése, valamint a programok végrehajtására alkalmas kapacitás folyamatos fejlesztése;
 - regionális szinten működő intézmények, vállalkozások, civil szervezetek közti hálózatos együttműködések és a partnerségi kapcsolatok bővítése;
 - regionális demokrácia kialakításához szükséges feltételek megteremtése.
- c. A megyei szint szerepének változtatása a fejlesztések koordinációjában:
 - közreműködés a regionális programok tervezésében és végrehajtásában;
 - részvétel a közszolgáltatások ellátásának támogatására vonatkozó programok lebonyolításában, illetve a kistérségi szintű tervezés, fejlesztés szakmai támogatása;
 - hosszú távon integrálódás a regionális szintű intézményrendszerbe.
- d. A kistérségi szint megerősítése:
 - a fejlesztések térségi szinergiáját biztosító, integrált kistérségi tervezésével;
 - térségi léptékben integrált projektek megvalósításával, a fejlesztések programalapú támogatásának megteremtésével;
 - a közszolgáltatások ellátásának racionális szervezésével a kistérségi együttműködések keretében;
 - a települési szintű érdekek térségi összefogásával és célszerűen intézményi integrációval fejlesztve a kistérségek lakosságmegetartó erejét.
- e. Az országosan kiemelt térségek és tématerületek fejlesztésének koordinálása:
 - A Balaton-térség és a Tisza-térség, a Duna-mente, valamint a termál potenciál kiemelt kezelése, intézményrendszereinek felkészítése programok megvalósítására. A Budapesti Agglomeráció Fejlesztési Tanács kompetenciáját illeszteni kell a Közép-Magyarországi régió tervezési rendszerébe. Mind a négy térség esetében, valamint a termálvíz kincs koordinált kiaknázása érdekében cél a minisztériumok,

az érintett régiók, kistérségek, valamint a térségi gazdasági és társadalmi szereplők partneri együttműködése.

2. A területi tervezés megújítása egységes iteratív tervezési rendszer kialakításával

A tervezési rendszer összhangjának fokozása, és a tervek megalapozásának javítása érdekében

- a. egységes országos és területi tervezési rendszert kell létrehozni, a tervek egymáshoz való viszonyának egyértelmű meghatározásával, és a tervek érvényesülésének biztosításával;
- b. tovább kell erősíteni a gazdaságpolitikai és költségvetési tervezés regionális, térbeli megalapozottságát, a regionális és területi programok szerepének növelésével összefüggésben;
- c. a területi terveket az ágazati (szakpolitikai) tervekkel kölcsönösen összehangoltan, iteratív módon kell elkészíteni;
- d. a fejlesztési- és rendezési tevékenységeket jobban össze kell hangolni;
- e. a területi szemléletet erősíteni kell az ágazati tervezésben és a végrehajtásban;
- f. a tervezésnek a társadalmi, gazdasági szereplők bevonásával a társadalmi konszenzust kereső partnerségi folyamatként kell megvalósulnia;
- g. a tervezés multidiszciplináris szakmai kapacitásainak és tudományos megalapozásának erősítése szükséges, a tervezési módszertanok és a tervezést segítő kutatások támogatásával;
- h. a területi tervezés és végrehajtás minőségi színvonalát garantáló és javító komplex rendszert kell kialakítani.

3. Programozáson alapuló finanszírozási rendszer megteremtése

a. A finanszírozási rendszer eredményességének, átláthatóságának és összehangolásának javítása érdekében szükséges

- a decentralizált költségvetési források arányának további növelése, a területi-települési saját források bővítése;
- a decentralizált fejlesztési források racionális felhasználása érdekében a Kormány és a regionális szereplők közötti több évre szóló közszerződések (tervszerződések) rendszerének kialakítása;
- területi forráskoncentráció fokozása a területfejlesztési politikai célok szerint;
- átlátható, stabil, összehangolt fejlesztési-támogatási rendszer kialakítása, mely a stratégiai tervezésen alapul;
- a tisztán hazai forrásból és a nemzetközi támogatással megvalósuló programok fejlesztési céljainak és végrehajtásának, valamint monitoringjának összehangolása;
- a közcélú regionális és kistérségi programok megvalósításába a magánszféra finanszírozásának bevonása;
- a területi felzárkóztatás szempontjából kedvezményezett, társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek koncentrált támogatása valamennyi releváns program, támogatási rendszer keretében.

b. A kedvezményezett térségek típusai:

- fejlettségben elmaradott térségek: a legfejletlenebb kistérségek, melyekben az ország lakosságának maximum 30%-a él.
- fejlettségben súlyosan elmaradott térségek: a fejlettségben elmaradott térségeken belül az ország népességének összesen maximum 10%-át magába foglaló kistérségek, melyek a legrosszabb társadalmi-gazdasági mutatókkal rendelkeznek.

4. A területi fejlődést és az állami fejlesztések területi hatásait követő, átláthatóságot és visszacsatolásokat biztosító, a hatékonyságot **szolgáló területi monitoring és értékelési rendszer kialakítása**, amely kiterjed:

- a. az állami fejlesztési tevékenységek, országos programok egységes monitoring-rendszerének kialakítására, mely részletes területi nyilvántartást tartalmaz;
- b. a területi (társadalmi, gazdasági, környezeti) folyamatok monitoringjára és értékelésére;
- c. a területi tervezés folyamatának, tervdokumentumainak előzetes értékelésére;
- d. az OTK megvalósulásának értékelésére, a térségi, regionális programok értékelésére.

VI. Régiók fejlesztési irányai

Az ország hét tervezési-statisztikai régiójához tartozó regionális fejlesztési tanácsok fejlesztési terveikben, programjaikban az OTK-ban megfogalmazott célok, mint kötelező keretek következetes figyelembevételével mellett jelölik ki fejlesztési céljaikat, illetve határozzák meg a prioritásokat és intézkedéseket. Az ország tervezési-statisztikai régiói – amelyek főbb fejlesztési irányait a mellékletként szereplő OTK tartalmazza – a következők:

- Dél-Alföld (Bács-Kiskun megye, Békés megye, Csongrád megye)

A régió közös érdekeken alapuló együttműködési hálózatok kialakításával, a természeti értékek, és a határ menti helyzetből adódó előnyök tudatos kihasználásával megalapozza a szilárd, versenyképes gazdaság alapjait, és mindehhez színvonalas életkörülményeket és életlehetőséget biztosít.

- Dél-Dunántúl (Baranya megye, Somogy megye, Tolna megye)

A Dél-Dunántúli Régió célja olyan kulturális, környezet- és természetvédelmi értékeket szem előtt tartó, oktatási, tudományos és kutatási központokon alapuló fejlődés, mely integrálja a régió leszakadó térségeit, kiegyensúlyozott településszerkezetre épít. A régió sikeresen fordítja jelenlegi fejlettségbeli hátrányait előnnyé azáltal, hogy megőrzött természeti és kulturális értékeit, építészeti örökségét és termálvíz kincsét fenntartható módon hasznosítja, magas színvonalú kiegyensúlyozott életfeltételeket biztosít. A Dél-Dunántúli Régió kihasználja kedvező geopolitikai helyzetének előnyeit, elsősorban a határ menti (horvát, észak-olasz és osztrák) térségekkel való kapcsolatépítés lehetőségét.

- Észak-Alföld (Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)

Az Észak-Alföldi Régió földrajzi elhelyezkedésére, valamint a meglévő és mobilizálható erőforrásaira támaszkodóan, hazai és európai szinten is versenyképes gazdaságával, az értékek megőrzésével és fenntartható használatával biztosítja a minőségi élet feltételeit az itt élők számára.

- Észak-Magyarország (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Heves megye, Nógrád megye)

A régió célja olyan társadalmi-gazdasági térszerkezet létrehozása, mely biztosítja regionális versenyképességünket, kiegyensúlyozott településrendszerre épül, szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe. A közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében a régió belül mérsékli, vagy megszünteti az elfogadhatatlan területi egyenlőtlenségeket.

- Közép-Dunántúl (Fejér megye, Komárom-Esztergom megye, Veszprém megye)

A Közép-Dunántúl, mint európai szinten versenyképes régió az innováció régiójává válva magtérsgként meghatározó szerepet tölt be a hazai modernizációban. Mindez az innováció, a megújulás régióon belüli kiterjesztésével, és ezáltal a régióban élők életminőségének folyamatos javításával párosul.

- Közép-Magyarország (Budapest, Pest megye)

A Közép-Magyarországi Régió stratégiai célja, hogy a minőség elvein nyugvó, élhető, az itt élők számára egészséges, lakó és munkakörnyezetet biztosító, ugyanakkor a fenntarthatósági kritériumokat gazdasági, környezeti és társadalmi vonatkozásban egyaránt teljesítő, kreatív térség legyen. Nemzetközi vezető szerepe a Kárpát-medence fő szervező erejét jelenti. A tudásalapú emberi erőforrás- és gazdaságfejlesztés az üzleti szolgáltatásokra, a kutatás-fejlesztésre, a kulturális és szabadidő gazdaságra koncentrál.

- Nyugat-Dunántúl (Győr-Moson-Sopron megye, Vas megye, Zala megye)

Nyugat-Dunántúl az élénk helyi és nemzetközi együttműködési hálózatok régiója, amely európai dinamikus gazdasági, közlekedési, tudás és kommunikációs tengelyek aktív formálójaként, az ember és környezete kiegyensúlyozott kapcsolatára építve Magyarország – gazdaságilag, szervezetileg és kulturálisan is megújuló – zöld jövőrégiójává válik.

VII. Záró rendelkezések

1. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy

- a törvény-előkészítő és végrehajtó tevékenységében érvényesítse az elfogadott elveket és hosszú távú prioritásokat;
- az Országos Területfejlesztési Konceptió elveinek, céljainak érvényesítésével készítse el a 2007-2013. évi tervezési időszak Nemzeti Stratégiai Referenciakeretét, a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervét és az ágazati, valamint regionális operatív programokat;
- intézkedjék az Országos Területfejlesztési Konceptióban megállapított célok és prioritások megvalósítási feltételeinek megteremtéséről;
- intézkedjék az Országos Területfejlesztési Konceptió elfogadásából adódó, szükséges jogharmonizációs lépések megtételéről.
- kísérje figyelemmel az Országos Területfejlesztési Konceptióban meghatározott célok és prioritások megvalósulásának folyamatát és az Országgyűlés részére készülő, a területi folyamatokról szóló esedékes beszámoló keretében adjon tájékoztatást az OGY határozatban foglaltak megvalósításáról, valamint 2010. október 31-ig végezze el a dokumentum szükséges felülvizsgálatát.

2. Az Országgyűlés felkéri a térségi szintű fejlesztési koncepciók és programok elkészítéséért felelős szervezeteket, hogy az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz illeszkedően készítsék el hosszú távú fejlesztési koncepciójukat és fejlesztési programjaikat.

3. Az Országgyűlés felkéri a helyi és területi önkormányzatokat, a gazdasági kamarákat, a területfejlesztésben érdekelt szakmai érdekképviselői és civil szervezeteket, hogy saját eszközeikkel segítsék a Konceptió megvalósítását.

4. EZ AZ ORSZÁGGYŰLÉSI HATÁROZAT A KÖZZÉTÉTELE NAPJÁN LÉP HATÁLYBA. EGYIDEJŰLEG AZ ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓRÓL SZÓLÓ 35/1998. (III. 20.) OGY HATÁROZAT HATÁLYÁT VESZTI.

5. A határozat hatályba lépésével egyidejűleg a területfejlesztési támogatások és a decentralizáció elveiről, a kedvezményezett térségek besorolásának feltételrendszeréről szóló a 24/2001. (IV. 20.) OGY határozatban foglaltak tovább alkalmazandók és a határozat felülvizsgálatát 2006. december 31-ig kell végrehajtani.

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés elnöke

Podolák György
az Országgyűlés jegyzője

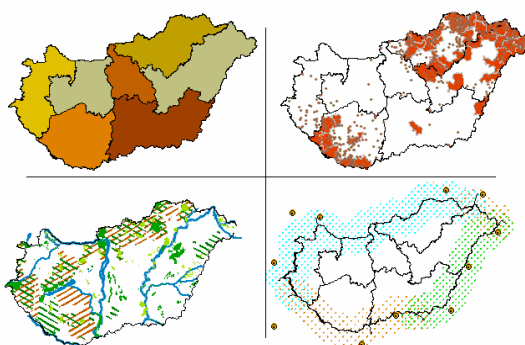
Dr. Vidoven Árpád
az Országgyűlés jegyzője

ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A 97/2005. (XII. 25.) országgyűlési határozattal elfogadott

Országos Területfejlesztési Koncepció mellékletének
szerkesztett, rövidített változata

2005

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
Az OTK célrendszere	5
I. A területfejlesztési politika feladatai és alapelvei	6
II. Az ország területi jövőképe: a Területi harmónia	8
III. A területfejlesztési politika hosszú távú céljai 2020-ig	10
III. 1. <i>Térségi versenyképesség</i>	10
III. 2. <i>Területi felzárkóztatás</i>	11
III. 3. <i>Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem</i>	11
III. 4. <i>Területi integráció Európába</i>	11
III. 5. <i>Decentralizáció és regionalizmus</i>	12
IV. Középtávú célok 2013-ig	13
IV. 1. <i>Versenyképes fővárosi térség fejlesztése</i>	13
IV. 2. <i>A pólusok, városhálózat fejlesztése</i>	14
IV. 3. <i>Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek felzárkóztatása</i>	15
IV. 4. <i>Országos jelentőségű kiemelt fejlesztési térségek és tématerületek</i>	16
a) <i>Balaton-térség tartós versenyképességének megteremtése</i>	16
b) <i>A Tisza-térség felzárkóztatása</i>	17
c) <i>A Duna-mente fejlesztése</i>	17
d) <i>A termásvíz-kincs térségi hasznosítása</i>	18
e) <i>A megújuló energiaforrások felhasználásának növelése</i>	18
IV. 5. <i>Határ menti területek együttműködésének erősítése</i>	19
IV. 6. <i>Vidékies térségek fejlesztése</i>	19
a) <i>A természeti és kulturális táji értékekben gazdag területek fejlesztése</i>	20
b) <i>Tanyás térségek megújítása</i>	22
c) <i>A Duna-Tisza-közi Homokhátság fejlesztése</i>	23
d) <i>Értékmegőrzés, funkcióváltás és esélyegyenlőség az aprófalvas térségekben</i>	24
e) <i>Nemzeti kisebbségek értékeinek megjelenítése</i>	25
f) <i>Magas arányú cigány népességgel rendelkező térségek fejlesztése</i>	26
IV. 7. <i>Területi szempontok érvényesítése az ágazati szakpolitikákban</i>	27
V. A területfejlesztési politika eszköz- és intézményrendszerének fejlesztése	27
VI. Régiók fejlesztési irányai	31
VI. 1. <i>Regionális fejlesztések keretei</i>	31
VI. 2. <i>Régiók fejlesztési céljai</i>	33
I. <i>DÉL-ALFÖLDI RÉGIÓ</i>	33
II. <i>DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ</i>	34
III. <i>ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓ</i>	35
IV. <i>ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ</i>	36
V. <i>KÖZÉP-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ</i>	37
VI. <i>KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ</i>	38
VII. <i>NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ</i>	39

BEVEZETÉS

Előzmények

Az első Országos Területfejlesztési Konceptiót (OTK) az Országgyűlés a 35/1998. számú határozattal fogadta el, mint Magyarország rendszerváltozás utáni első, európai uniós elveken alapuló átfogó hosszú távú területfejlesztési dokumentumát. A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Törvény) rendelkezett a területi folyamatok, a területfejlesztési politika és az OTK érvényesülésének nyomon követéséről, rendszeres értékeléséről és az OTK hatévenkénti felülvizsgálatáról. A törvényben előírt feladatnak eleget téve készült el „Az OTK felülvizsgálat” című értékelés (2004).

A Felülvizsgálatban megfogalmazott módosítási javaslatok átvezetése és az OTK elfogadása óta eltelt időszak tapasztalatai, a megváltozott körülmények – az ország EU tagsága, a változó közösségi politikák, új társadalmi-gazdasági kihívások, változások az európai térben, a fejlesztéspolitikák területi szemléletének erősödése – alapján szükségessé vált az ország területpolitikájának megújítása, ennek érdekében a korábbi koncepcióra támaszkodva új Országos Területfejlesztési Konceptió megalkotása.

Az új dokumentum megalapozását két átfogó elemzés, a „Jelentés a területi folyamatok alakulásáról és a területfejlesztési politika érvényesüléséről” szóló 2001. és a 2004. évi Országgyűlési Jelentés szolgálta.

A koncepció célja

- Hosszú- és középtávra meghatározni a területfejlesztési alapelveket és célokat, amelyeket a kormányzat – a Törvény keretei között – saját területfejlesztési tevékenysége során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a területfejlesztés további szereplőit;
- Részletezni azokat a területi célkitűzéseket, amelyeket az ágazati fejlesztési politikákban érvényesíteni kíván;
- Fejlesztési irányok kijelölésével segíteni a régiók területfejlesztési tervezését;
- Területi keretet adni a Nemzeti Fejlesztési Terv számára.

A koncepció tartalma

- A koncepció vázolja azt a konszenzuson alapuló területi jövőképet, amely a fejlesztések megvalósulása révén az ország reálisan elvárt térszerkezetét eredményezi;
- A dokumentum meghatározza a jövőkép eléréséhez vezető átfogó, hosszú távú (2020-ig tartó) területfejlesztési politika célkitűzéseit;
- A koncepció kijelöli az ország egésze szempontjából meghatározó és a régiókon átívelő középtávú területi (2013-ig tartó) célokat;
- A területfejlesztési célok megvalósítását szolgáló intézmény- és eszközrendszeri feltételekkel kapcsolatosan a dokumentum alapelveket, feladatokat és érvényesítendő szempontokat jelöl ki;
- A szubszidiaritás és decentralizáció jegyében, a koncepció az ország hét tervezési-statisztikai régiójának a saját intézményeik által megfogalmazott hosszú és középtávú céljait rögzíti.

A koncepció feladata

- Az alapelvekre figyelemmel, a koncepció a hosszú- és középtávú célok meghatározásával biztosítja és ösztönzi a területfejlesztési politika kialakítását és elősegíti e szakpolitika céljainak elérését szolgáló tevékenységek – a területfejlesztési célú támogatások, a területi szempontokat érvényesítő ágazati szakpolitikák, a területrendezés és a vidékfejlesztés - összhangját;
- A koncepció a Nemzeti Fejlesztési Terv elkészítésének folyamatában orientálja az Országos Fejlesztési Koncepció célkitűzéseit, a II. Nemzeti Fejlesztési Tervhez (Nemzeti Stratégiai Referenciakeret) kapcsolódóan a regionális operatív programokban juttatja érvényre az OTK céljait, az ágazati operatív programokban pedig az ágazatokra vonatkozó területi szempontokat;
- A II. Nemzeti Vidékfejlesztési Tervben érvényesíti az OTK céljait, különös tekintettel a vidékfejlesztési ajánlásokra.

AZ OTK CÉLRENDSZERE

Jövőkép
„Területi harmónia”

TERÜLETFEJLESZTÉSI POLITIKA ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK

1. Térségi versenyképesség	2. Területi felzárkóztatás	3. Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem	4. Területi integráció Európába	5. Decentralizáció és regionalizmus
----------------------------------	----------------------------------	---	--	---

KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK

- Városhálózat fejlesztése
- Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek felzárkóztatása
- Országos jelentőségű kiemelt térségek és tématerületek fejlesztése érdekében:
 - a, Balaton-térség tartós versenyképességének megteremtése
 - b, Tisza-térség felzárkóztatása
 - c, A Duna-mente fejlesztése
 - d, A termálvíz-kincs hasznosítása
 - e, A megújuló energiaforrások felhasználásának növelése
- Határ menti területek együttműködésének erősítése
- Vidéki térségek fejlesztése
- Területi szempontok érvényesítése az ágazati szakpolitikákban

TERVEZÉSI-STATISZTIKAI RÉGIÓK FEJLESZTÉSI IRÁNYAI

- **Dél-Alföld:** Versenyképesség, vidéki térségeket felzárkóztatása és örökségvédelem
- **Dél-Dunántúl:** Versenyképesség, környezetminőség és erős társadalmi szolidaritás
- **Észak-Alföld:** Versenyképesség, örökségvédelem, agrárfejlesztés és erős társadalmi kohézió
- **Észak-Magyarország:** Versenyképesség, turisztika és az életminőség javítása
- **Közép-Dunántúl:** Versenyképesség, innováció, humán erőforrások és az életminőség javítása
- **Közép-Magyarország:** Versenyképesség, társadalmi kohézió és az életminőség javítása
- **Nyugat-Dunántúl:** Versenyképesség, elérhetőség és a közösségi szolgáltatások javítása

I. A TERÜLETFEJLESZTÉSI POLITIKA FELADATAI ÉS ALAPELVEI

A területfejlesztési politika (területpolitika) az ország fejlesztésével kapcsolatos területi célkitűzések konzisztens rendszere, melyet valamennyi fejlesztéspolitikának szem előtt kell tartania. A **területfejlesztési politika céljainak elérését hat pillér szolgálja**: a nem csak országos szinten jelen lévő klasszikus **területfejlesztési beavatkozások** (1), a **területileg integrált szakpolitikák** (2), a **területrendezés** (3), a különböző területi szintek – különösen a regionális szint – fejlesztései (**regionális politikák** (4), a **vidékfejlesztés** (5), valamint a **városfejlesztés** (6). Az OTK-ban megfogalmazottak érvényesülését kell biztosítani a 2007-2013 közötti Európai uniós támogatással megvalósuló programoknak is.

A területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során az alábbi, területi szempontból meghatározó jelentőségű **alapelveket** kell érvényesíteni.

Szubszidiaritás

A szubszidiaritás elve alapján egy térség fejlesztését azon a területi szinten kell kialakítani és végrehajtani, ahol a legtöbb információ áll rendelkezésre és a legtöbb érdek kapcsolódik a fejlesztés megvalósításához.

Táji és térségi szemlélet

A tájak a természeti környezeti elemek által meghatározott és a társadalmi-gazdasági tevékenységek által alakított területi rendszerek, melyekben az egyes tájalkotó elemeket érintő beavatkozások kihatással vannak a többi természeti elemre is, valamint a helyi gazdasági és társadalmi tevékenységeket is befolyásolják. Ezért a beavatkozás célterületét érintő tájak sajátosságait is figyelembe kell venni a fejlesztések során, hogy azok illeszkedjenek a helyi adottságokhoz, hozzájárulva azok védelméhez is.

Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés

A területfejlesztési politikának fokozottan figyelembe kell vennie a globális, európai, nagytérségi vagy nemzeti szintű társadalmi-gazdasági változásokat. A területfejlesztési tevékenység keretében az egyes társadalmi-gazdasági és környezeti alrendszerek közötti összhang megteremtése érdekében a rendszer egészére ható programszerű fejlesztések kerülnek elvégzésre. A területi tervezés során a gazdasági-társadalmi célok eléréséhez olyan területfejlesztési tevékenység szükséges, ami több elem összekapcsolódásából épül fel.

Koncentráció és hatékonyság

A területfejlesztési politika az erőforrások koncentrációjára törekszik a legsúlyosabb helyzetben lévő témakörökben és térségekben történő hatékonyabb beavatkozás érdekében.

Fenntarthatóság

A fenntarthatóság elve szerint a ma létrejövő fejlesztések és erőforrás-gazdálkodás nem veszélyeztetheti a jövő generációinak esélyét arra, hogy szükségleteiket biztonságosan kielégítsék. A fejlesztési folyamatok nem veszélyeztetik továbbá a helyi természeti és épített környezetet, nem okozhatják az erőforrások kimerülését, az értékhardozó kultúrák eltűnését, ugyanakkor magas szinten biztosítják a társadalom életfeltételeit.

Nyilvánosság és partnerség

A közpénzekből megvalósuló fejlesztéseknek a szűkebb szakmai és a szélesebb nyilvánosság számára átláthatóan kell megvalósulniuk.

A különböző szervezetek és személyek közötti együttműködésekben az egyenrangúságot és mellérendeltséget jelentő partnerségre kell támaszkodni a fejlesztések tervezése és megvalósítása során.

A területhasználatra vonatkozó elvek

Az állami támogatással megvalósuló fejlesztések térbeni elhelyezése, a terület- és településrendezés során a fenntartható, hatékony és biztonságos területhasználat megteremtésére való törekvés szükséges. Ennek érdekében az alábbi területhasználati elveket kell érvényesíteni:

- A természeti erőforrások védelmét és az értékmegőrzést biztosító térhasználat-szervezés;
- A környezetükbe illeszkedő fejlesztések előnyben részesítése a térhasználat-szervezése során;
- A személy-, anyag- és energiamozgás fenntartható módon történő térhasználat-szervezéssel valósuljon meg.

II. AZ ORSZÁG TERÜLETI JÖVŐKÉPE: A TERÜLETI HARMÓNIA

A területi jövőkép a nemzeti fejlesztéspolitika jövőképének területi dimenzióját jeleníti meg. Ennek megfelelően a területfejlesztési politika a területi harmónia képét, mint célállapotot fogalmazza meg:

A cél olyan társadalmi-gazdasági és környezeti szempontból fenntartható térszerkezet létrejötte, amely a helyi adottságokra épülő és önálló identitással rendelkező térségekben szerveződik, illetve szervesen illeszkedik az európai térbe; s amelyben a társadalom számára az alapvető életesélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek jelentős területi egyenlőtlenségek.

A területi harmónia több szinten érvényesül:

- Magyarország európai együttműködéseinek bővülése erősödése révén integráns eleme az európai társadalmi-gazdasági térnek
- A területi összhang hazai viszonylatban a versenyképes régiók és a főváros dominanciáját kiegyensúlyozó központok jelenléte, illetve a legfejletlenebb térségek felzárkózása révén várható
- A régiók, megyék, kistérségek és kiemelt térségek egymással összhangban, a helyi társadalmi-gazdasági, kulturális adottságaiknak megfelelően fejlődnek.

Az ország társadalmi-gazdasági és környezeti térszerkezetét az alábbiak jellemzik:

- Magyarország intenzív gazdasági és kulturális kapcsolatokkal rendelkezik, valamint kezdeményezőként lép fel a területi alapú együttműködésekben Közép-Európában és a Balkán térségében, különösen a határ menti magyarokta területeken, illetve kapcsolódik a határ menti infrastrukturális hálózatokhoz.
- A nemzetközi versenyben régióink képesek a fejlődés erőforrásait elsősorban a magasabb hozzáadott-értéket termelő gazdasági tevékenységekhez vonzani és megtartani. Ennek révén a régiók többségének fejlettsége eléri, a foglalkoztatottak aránya pedig megközelíti az EU tagállamainak jelenlegi átlagát. Ennek eredményeképpen mérséklődnek a területi egyenlőtlenségek a régiók, a megyék és a kistérségek szintjén, illetve a legelmaradottabb térségek felzárkóznak.
- Budapest Közép- és Délkelet-Európa vezető üzleti, innovációs, kulturális és turisztikai központja, amely alkalmas arra, hogy rajta keresztül hazánk bekapcsolódjon az európai, ill. a globális gazdasági, kulturális térbe. Budapest Európa tíz leglátogatottabb városa közé tartozik, amelyet több európai intézmény választ székhelyéül. Budapest és agglomerációjának gazdasági-kulturális súlya elsősorban az ország nemzetközi munkamegosztásban való növekvő szerepvállalását segíti, és innovációt közvetít az ország térségei felé.
- A térszerkezetben a főváros dominanciáját ellensúlyozzák a megerősödött regionális központok, melyek a térségükhöz kapcsolódva a régió- és országhatárokon is átnyúló hatással közvetítik az innovációt. Az egyetemek és vállalkozások regionális tudásközpontokat hoznak létre és a fejlett informatika, a kiépült gyorsforgalmi út- és vasúthálózat segítségével nemzetközi együttműködésekben keresztül kapcsolódnak az európai térbe.

A városhálózat hagyományosan termelési, kutatási szerepeket ellátó tagjai specializált központokat, mások a szűkebb térségüket ellátó központokat alkotnak, melyek egymással közvetlen kapcsolatban gazdasági együttműködési, kutatási, szolgáltatási, információs vagy munkaerő-piaci hálózatokat alkotnak, akár a határokon is átnyúló regionális együttműködések (pl. Nagyvárad-Debrecen-Nyíregyháza) során is.

- A központ-szerepet betöltő városok tágabb környezetükkel intenzív kapcsolatokat alakítanak ki, és ezzel létrejön az egymással szorosan együttműködő települések rendszere, aminek a központok megfelelő elérhetősége az alapja.
- A vidékies térségeket többé nem gondjaik fűzik egybe és nem is a városi problémák (etnikai és társadalmi elkülönülés) befogadó területei. Felértékelődő adottságaikra (pl. természeti környezet, kulturális örökség) támaszkodva új szerepkörök megjelenésével fejlődnek s ehhez kihasználják az információs technológiák lehetőségeit.

A vidékies térségek többsége jól együttműködő települései adottságaiknak megfelelő és életképes mezőgazdasági, idegenforgalmi, pihenő funkciót találnak maguknak és a települések által közösen működtetett alapszintű közszolgáltatások jó minőségűek. A térségek önmagukra találásának, fejlődési lehetőségeik felismerésének alapja a helyi identitást és hagyományokat erősítő oktatás.

- A kiegyensúlyozott területi fejlődést szolgálja a közigazgatás és a fejlesztéspolitika. A fejlesztéspolitika meghatározó szintje a régió, amely önálló forrással rendelkezik a fejlesztések megvalósításához a választott regionális önkormányzatok létrejöttével.

III. A TERÜLETFEJLESZTÉSI POLITIKA HOSSZÚ TÁVÚ CÉLJAI 2020-IG

III. 1. Térségi versenyképesség

Alapvető cél, hogy az ország régiói, egyéb térségei és városai versenyképesebbé váljanak, ezzel segítve elő Magyarország számára az Európai Unió átlagához való gazdasági-társadalmi felzárkózását.

A versenyképesség kulcsa a régió/térség szereplőinek együttműködési képessége. Éppen ezért a területi alapon szerveződő gazdasági célú együttműködések közötti együttműködés ösztönzése kiemelten fontos.

A.) Az ország egészének versenyképessége érdekében szükséges:

- A főváros nemzetközi szerepének erősítése;
- A regionális központok megerősítése;
- Több központú és együttműködő városhálózat megteremtése;
- az ország nemzetközi, illetve nagyvárosok közötti közlekedési elérhetőségének javítása;
- A nemzetközi jelentőségű turisztikai vonzerővel rendelkező térségek fejlesztése.

B.) A társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek fejlesztésekor a versenyképesség javítása a felzárkóztatás eszközévé is válik. Ennek érdekében szükséges:

- A fejlettebb, térségekben a magas hozzáadott-értéket termelő minőségi munkaerőt foglalkoztató gazdasági tevékenységek megtelepedésének ösztönzése;
- A foglalkoztatási gondokkal küzdő régiókban a magas foglalkoztatást biztosító beruházások vonzása;
- Aprófalvak és periferikus földrajzi helyzetű térségek népességmegtartó, ill. -vonzó képességének javítása;
- Táj- és természeti és kulturális értékekben gazdag térségeink turisztikai érvényesülésének erősítése.

A térségek versenyképességének javítása során alkalmazható eszközök:

- Tudástársadalom építése és az innováció területi terjesztése
- Az elérhetőség javítása
- Regionális üzleti környezet és szolgáltatások fejlesztése
- Térségi hálózatok ösztönzése és a kis- és középvállalatok regionális fejlesztése
- Regionális és helyi menedzsment szervezeti fejlődése, stratégiák ösztönzése

- Regionális és települési marketing-kommunikáció erősítése
- Környezet megóvása és fejlesztése
- Turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése

III. 2. Területi felzárkóztatás

A területi felzárkóztatás a területi egyenlőtlenségek, valamint az infrastrukturális és emberi erőforrásokhoz kapcsolódó hiányosságok csökkentésére irányul a következő módon:

- A fejlettségükben tartósan elmaradó Dél-dunántúli és az Északkelet-magyarországi térségek társadalmi-gazdasági felzárkóztatásával;
- A térszerkezet főváros-központúságának oldásával;
- Az alapvető közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosításával az ország valamennyi településén.

III. 3. Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem

A fenntartható térségfejlődés a környezeti, kulturális és természeti értékek védelme mellett biztosítja a lakosság életminőségének fenntartását és javítását, a gazdaság működéséhez szükséges erőforrások igénybevételét, figyelembe véve a térség sajátos adottságait. Régióinknak, térségeinknek olyan fenntartható rendszerekké kell válniuk, amelyek értékeiket, örökségüket, erőforrásaikat és belső összetartozásukat nem csak megőrzik, hanem azokat tovább erősítik. A társadalom, a gazdaság és a természeti-környezeti, kulturális elemek összhangját helyi-térségi rendszereikben az átfogó környezetgazdálkodás és az integrált környezeti tervezés segítségével biztosítják.

A fenntartható fejlődés szempontjait figyelembe vevő fejlesztések jellemzői:

- a fejlesztések során a táji, környezeti, természeti adottságoknak megfelelő termelési módok, a környezetkímélő termelési, közlekedési rendszerek előnyben részesítése;
- a fejlesztések során a hagyományos tájhasználat, a településrendszer, a régészeti és néprajzi örökség fennmaradásának biztosítása;
- a meglévő környezetszennyezések felszámolása, a szennyvíz és hulladék korszerű technológiával történő ártalmatlanítása.

III. 4. Területi integráció Európába

A politikai integráció után az Európai Unió integrációból adódó lehetőségek hatékonyabb kihasználása és nemzeti érdekérvényesítés erősítése szükséges az ország Kárpát-medencei és Közép-európai együttműködéseinek kiterjesztésével, kiemelten a magyarok lakta területekkel való fejlesztési kapcsolatok megerősítését.

Ennek eszközei:

- a transzeurópai közlekedési hálózatok hazai fejlesztésével és a nemzetközi kutatási, tervezési programokban való intenzív részvétel;

- A határon átnyúló együttműködések bővítése a településközi intézményi, vállalkozói, civil kapcsolatok ösztönzése;
- A nemzetiségi fejlesztési együttműködések elősegítése.

III. 5. Decentralizáció és regionalizmus

Decentralizáció szükséges annak érdekében, hogy:

- a helyi sajátosságokra, versenyelőnyökre építő ágazati, illetve területi fejlesztési célok, programok megvalósításra kerüljenek;
- a területi felzárkózás érdekében a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek feltárják belső erőforrásaikat, melyre építve megvalósítják fejlesztési terveiket;
- a helyi identitásra építve és a természeti, kulturális értékek figyelembe vétele mellett alakuljanak ki az erőforrás-kímélő fejlesztési célok és eszközök;
- a nemzetközi együttműködésekben való közvetlen részvétel biztosítva legyen.

A decentralizáció érvényesítése három szinten eredményez fejlesztéspolitikai változásokat:

- országos szinten a decentralizáción alapuló regionális átalakulás érdemi megvalósítása;
- regionális szinten a kistérségi részvételen alapuló decentralizáció megvalósítása;
- a települési szint saját fejlesztési forrásainak bővítése.

Az önkormányzati alapon szerveződő régiók saját forrásokkal rendelkeznek és a partnerség elvét érvényesítve a társadalomszervezési és -fejlesztési feladatokat az ágazati szakpolitikákkal és fejlesztéspolitikával szoros összhangban látják el.

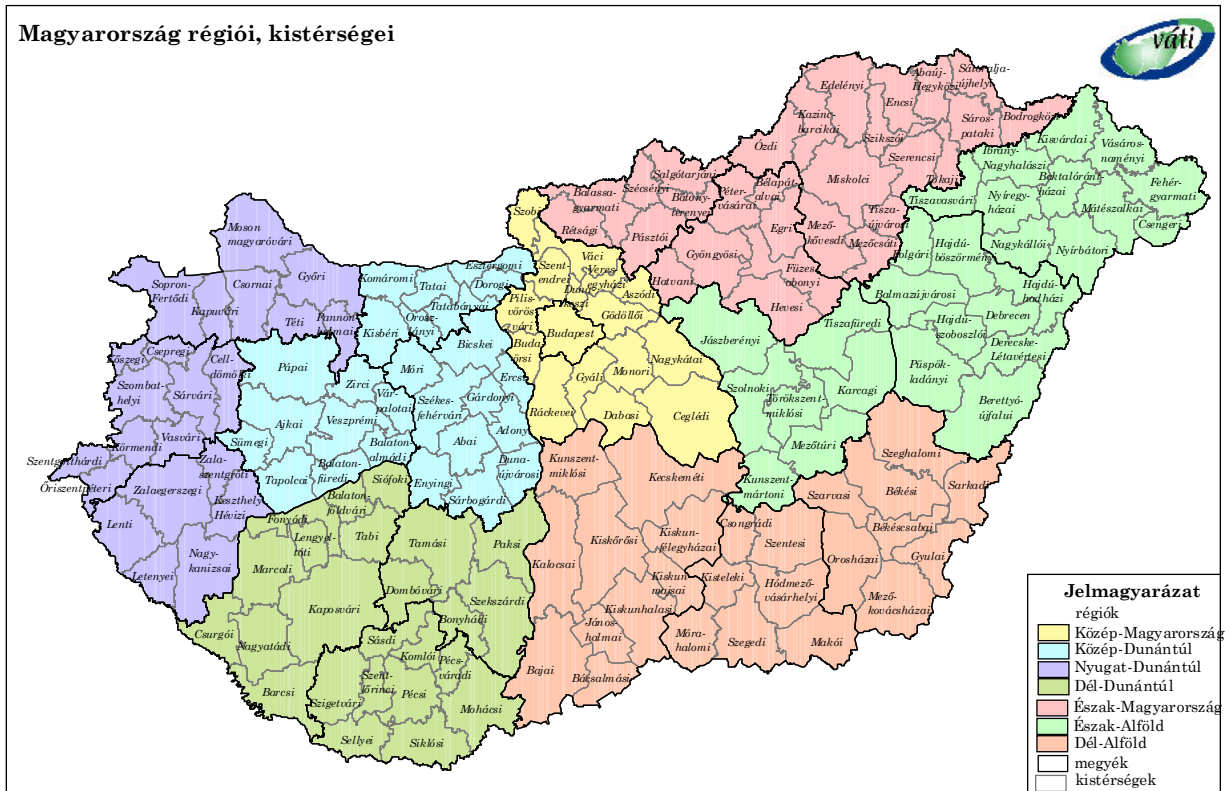
A regionális tervezési szint megerősítése célszerűvé teszi a regionális szintű intézményrendszer megerősítését a regionális önkormányzatok megerősítése érdekében. A területfejlesztési politika legfontosabb szintjei a jövőben a régió, a kistérség és az annál kisebb, együttműködő településcsoport lehet.

A kistérségi részvételen alapuló decentralizáció megvalósítása a helyi feladatok hatékony szervezésének alapfeltétele. A kistérségi szint szakmai, szervezeti és pénzügyi megerősítése elengedhetetlen a kistérségi fejlesztési célok és térségfejlesztési programok, valamint az ágazati fejlesztési célok sikeres megvalósításához. Ennek érdekében az alábbiak szükségesek:

- Regionális fejlesztéspolitika, tervezés és programozás;
- Regionális tudat erősítése;
- A kistérségi szint térség-szervezési részvételt biztosító megerősítése.

A decentralizáció érvényesüléséhez fontos, hogy a települések fejlesztési forrásai is bővüljenek, annak érdekében, hogy a fejlesztésekhez saját forrásokkal rendelkezzenek.

Magyarország régiói, kistérségei

IV. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK 2013-IG

A jövőkép és a hosszú távú célok megvalósulása érdekében középtávon az alábbi célok teljesülése szükséges:

IV. 1. Versenyképes fővárosi térség fejlesztése

Cél, hogy a fővárosi térség nemzetközi gazdasági és kulturális szerepköre révén versenyképes nagyváros, a közép-európai térség meghatározó központja és a Kárpát-medence gazdasági centruma legyen. Ehhez elengedhetetlen, hogy lakóinak is színvonalas városi környezetet biztosítson. Ennek érdekében a következők szükségesek:

- A nemzetközi nagyvállalatok Közép- és Kelet-közép európai, illetve a Balkán térségére is befolyással bíró központjai megtelepedésének ösztönzése;
- A szükséges közlekedési infrastruktúra és szolgáltatási fejlesztések ösztönzése;
- A magasan kvalifikált munkaerő megtartó-képességének növelése a felsőoktatási és kutatás-fejlesztési potenciálra alapozva;
- A kiemelkedően magas hozzáadott-értéket előállító tevékenységek ösztönzése;
- Magas szintű üzleti, IKT és személyi szolgáltatások fejlesztése a nemzetközi versenyképesség fokozása érdekében;
- Nemzetközi turisztikai és kulturális központ szerep erősítése;
- Az egészséges lakókörnyezet kialakítása, illetve a városi zöldterületek védelme;

- Az agglomerációs települések további terjeszkedésének megakadályozása és rekreációs „zöld gyűrű” kialakítása.
- Harmonikusan működő agglomerációs rendszer megteremtése, fejlesztések menedzselése az agglomeráció szereplőinek hatékony együttműködésével;
- A közlekedési kapcsolatok modernizációja, környezetbarát megoldások ösztönzésével;

IV. 2. A pólusok, városhálózat fejlesztése

Cél a jelenleginél intenzívebben együttműködő, kiegyensúlyozott városhálózat megteremtése.

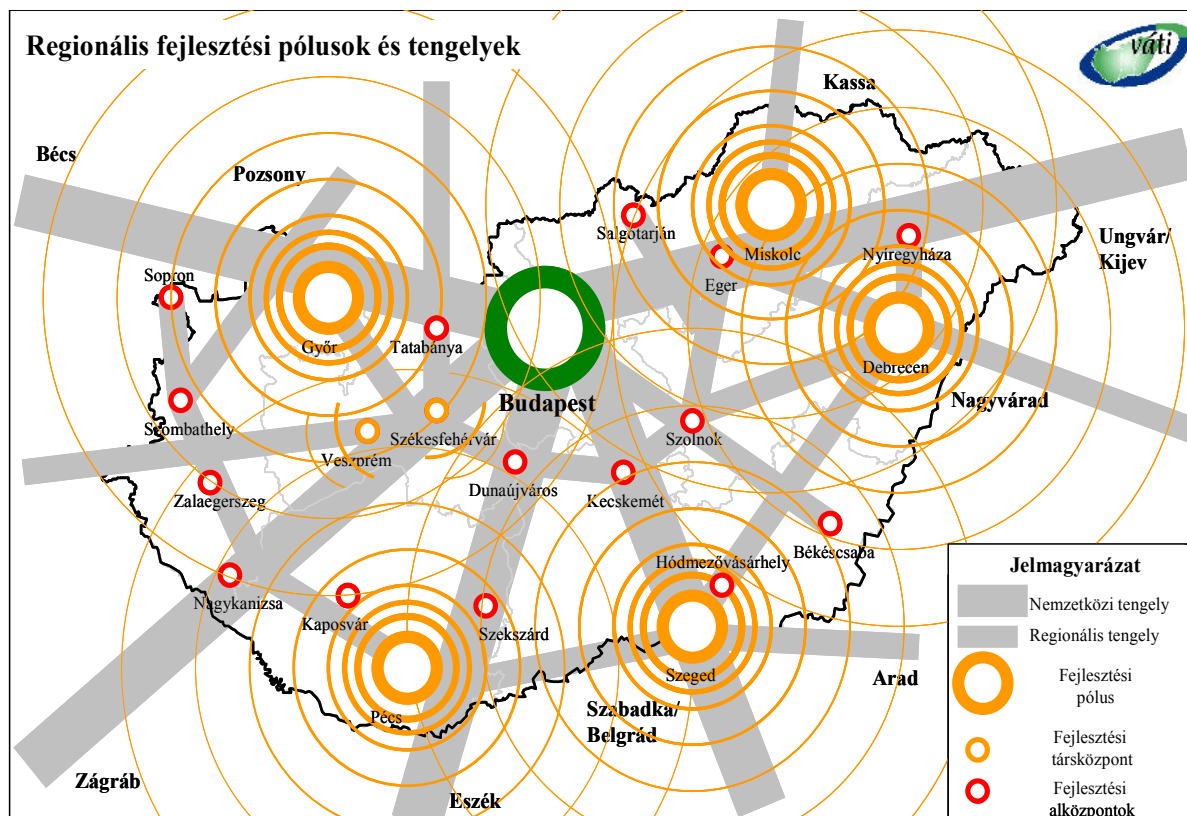
Annak érdekében, hogy a fejlődés ne korlátozódjon a főváros térségére, oldódjon a Budapest-központú térszerkezet, ezáltal a társadalom és gazdaság hatékonyabb és fenntarthatóbb működése váljon lehetővé, szükség van az ország egészének versenyképessé válását katalizáló pólusokra, melyek egy harmonikus, policentrikus együttműködő városhálózati rendszer szerves elemei.

A fejlesztési pólusok legfontosabb szerepe az innováció megjelenítésében és terjesztésében van. Az ország fejlesztési pólusai: Debrecen, Miskolc, Szeged, Pécs, Győr, Budapest. A Közép-dunántúli régióban Székesfehérvár és Veszprém fejlesztési társközpontokként működnek együtt. A fejlesztési pólusok megerősítése érdekében szükséges:

- A felsőoktatási intézmények és a gazdasági szereplői közötti kapcsolatok erősítése;
- A térségben meghatározó és jelentős fejlődési lehetőségekkel rendelkező ágazatokhoz, szakterületekhez kapcsolódó kutatás-fejlesztési kapacitás bővítése;
- A pénzügyi és üzleti tanácsadói, illetve a közszolgáltatások színvonalának fejlesztése;
- Az innováció átadására képes intézmények, szervezetek hálózatának megerősítése;
- A magánszféra forrásait is bevonó településfejlesztési tevékenység ösztönzése.

Az együttműködő városhálózatok hálózatainak fejlesztése érdekében szükséges:

- A térségközpontok régió belüli elérhetőségének javítása a közúti és a közösségi közlekedési viszonyok fejlesztésével;
- A térségközpontok régió kívüli elérhetőségét gyorsforgalmi utak, gyorsvasutak, valamint regionális repülőterek, illetve magas színvonalú információs és kommunikációs infrastruktúra kiépítésével kell biztosítani.

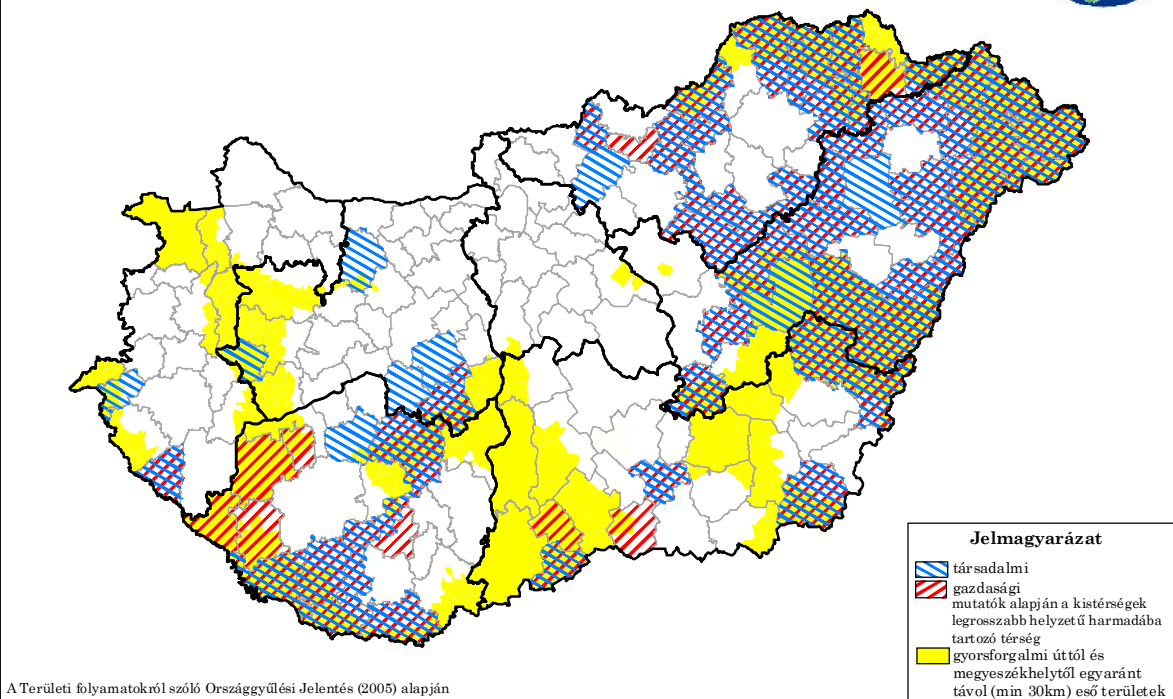

IV. 3. Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek felzárkóztatása

Az északkeleti és délnyugati országrészen lévő (Cserhát, Ormánság) társadalmi-gazdasági szempontból tartósan elmaradott térségek a képzettek elvándorlásával a munkaerőpiacról kiszorult rétegek gyűjtőhelyeivé válnak. Ugyanakkor vannak válsággal sújtott urbanizált térségek is (pl. Salgótarján, Ózd térsége), melyek felzárkóztatása hasonlóan fontos.

A falvak egy része gazdag építészeti, kulturális és természeti örökséggel rendelkezik, amelyeknek a turisztikai hasznosítása lehetőséget jelenthet e települések számára. A felzárkóztatás érdekében a helyi fejlesztési elképzeléseket a helyi környezeti és kulturális értékekre építve kell meghatározni, illetve az alábbiak biztosítása szükséges:

- Helyben, illetve a térségközpontokban a foglalkoztatás bővítése, a kis- és középvállalkozások fejlesztése és a lakosság képzettségi szintjének javítása;
- Az elmaradott térségekben minden településen biztosítani kell az életkörülmények infrastrukturális feltételeit;
- A térségközpontok elérhetőségének javítása;
- Érdekérvényesítésre képes helyi, térségi közösségek megteremtése;
- Az egészségügyi és szociális szolgáltatások minőségének és hozzáférhetőségét javítása.

IV. 4. Országos jelentőségű kiemelt fejlesztési térségek és tématerületek

a) Balaton-térség tartós versenyképességének megteremtése

A Balaton-térség fejlesztése során a táj értékeinek megőrzésével és fejlesztésével, a turisztikai kínálat kiszélesítésével versenyképes térség jön létre. Ennek érdekében a következők szükségesek:

- A térség vonzerőire épített új turisztikai termékek és magas színvonalú szolgáltatások kialakítása;
- A Balaton, vizes élőhelyek és egyéb természeti területek ökológiai állapotának megővése;
- A Balaton-térségen belül a turisztikai kínálat területileg megkülönböztetett tervezése;
- A szezon meghosszabbítása egész éves kínálati programcsomagok megteremtésével, ennek érdekében térségi turisztikai hálózatok kialakítása, megerősítése;
- A turisztikai forgalom területi szétterítése, a háttérterületek adottságain (borvidék, nemzeti park, hegyek, erdők, történelmi emlékek, népi hagyományok, gasztronómia, stb.) alapuló alternatív turisztikai termékek kínálatának kialakítása;
- A térség további beépítésének megakadályozása, zöld területek és öntisztuló partszakaszok arányának növelése;
- A tájrehabilitáció, a tájsebek kezelése, a rekultivációk elvégzése;
- Az ökológiai egyensúly megőrzése érdekében a Balaton-part terhelésének korlátozása, a nádasok védelme, a tápanyagok bemosódásának megakadályozása, a térség biológiai sokféleségének megőrzése, a térség aktív tájképvédelme;

- A természetvédelemre, táji adottságokra épülő gazdálkodási módok kialakítása, fejlesztése;
- A környezeti szempontoknak megfelelő közlekedési hálózat fejlesztése;
- Az info-kommunikációs és közszolgáltatási hálózatok kialakítása a környezeti és fenntarthatósági szempontokat figyelembe véve;
- A kulturális örökség (egyházi, műemléki, régészeti és a helyi védettségű épített örökség) védelmének biztosítása;
- A nemzetközi jelentőségű balatoni ökológiai-hidrobiológiai kutatások és a tóval kapcsolatos monitoring és információs rendszerek fejlesztése és fenntartása.

b) A Tisza-térség felzárkóztatása

A Tisza-térség kiemelt kezelését a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése, a térség társadalmi-gazdasági hátrányai, illetve az árvíz, belvív, aszály, vízhiány együttes kezelése indokolja. A Tisza térség fejlesztése a táji rendszer működőképességének biztosítása és az ökológiai szempontoknak megfelelő társadalmi-gazdasági fejlődés feltételeinek megteremtésével történik. Ennek érdekében szükséges:

- A Tisza-menti térség erdő- és mezőgazdasági, táj- és vízhasználati rendszerének fejlesztése;
- Az árvizek, belvizek és az aszályok hatásainak megelőzése, az esetlegesen keletkező károk enyhítése tervszerű talaj- és belvízgazdálkodással az érintett szomszédos országokkal együttműködve;
- A Tisza-térség védett természeti és kulturális örökségének megőrzése és fenntartható hasznosítása;
- A táji és ökológiai sajátosságokhoz alkalmazkodó agrárgazdasági és idegenforgalmi struktúra kialakítása;
- A Tisza-térség külső elérhetőségének javítása és a perifériális helyzetben lévő területeken a belső közlekedési kapcsolatok javítása;
- Tisza partvonalának ökoturisztikai fejlesztése, előnyben részesítve a megújuló erőforrások és a környezetbarát és természetközeli eljárások fejlesztését;
- A Tisza vízi turisztikai, valamint személy- és teherhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúrával együtt;
- A foglalkoztatás javítása képzési programok indításával, alkalmazkodva a táji és természeti sajátosságokhoz.

c) A Duna-mente fejlesztése

A Duna Európa egyik legjelentősebb vízi útja, egyben a VII. transz-európai közlekedési folyosó. A Duna-mente fejlesztése az európai jelentőségű ökológiai, közlekedési folyosó hasznosítását jelenti, amiben kitüntetett szerep jut a tájgazdálkodási, környezet- és természetvédelmi, területfejlesztési és vidékfejlesztési beavatkozásoknak. A térség fejlesztése érdekében kívánatos:

- A VII. transz-európai közlekedési folyosó részeként megfelelő hajózóút biztosítása, a környezetkímélő közlekedési formák és logisztikai rendszerek kialakítása;
- A tájhoz alkalmazkodó területfejlesztési, tájgazdálkodási programok indításával az ökológiai kritériumoknak megfelelő társadalmi-gazdasági fejlődés feltételeinek megteremtése;
- A Duna és környezete által kínált természeti és kulturális erőforrásoknak a fenntarthatóság elveire épülő hasznosítása a mezőgazdasági, halászati, erdő- és vadgazdálkodási, ökoturisztikai- és infrastruktúra-fejlesztések összehangolásával;
- A Duna teljes magyarországi szakaszának, kapcsolódó mellékágainak a Víz Keret Irányelvnek megfelelő rehabilitációja;
- A Duna-mente természeti területeinek, tájainak, kulturális értékeinek a megőrzése, fenntartása, a biodiverzitás megőrzése;
- A vízszennyezés és a vízkárok megelőzése és felszámolása;
- Az árvízvédelem és vízkészlet-gazdálkodási rendszerek kiépítése, megerősítése, és ezek összehangolása az ökológiai célokkal és a hajózhatósági feladatokkal;
- A hazai Duna rendezési koncepció kialakítása. A dunai államok közötti együttműködésen alapuló vízgyűjtő tervek elkészítése 2008-2009-re;
- A Dunai Információs és Segélyhívó Rendszer továbbfejlesztése.

d) A termálvíz-kincs térségi hasznosítása

A felszínalatti vizek védelme és fenntartható hasznosítása érdekében a következők szükségesek:

- A termál- és gyógyturisztikai helyszínek összehangolt turisztikai fejlesztése. Ennek során az érintett területek komplex egészség- és gyógyturizmus-fejlesztési programjainak és kiemelt projektjeinek a támogatása; tematikus gyógyfürdők fejlesztése; gyógy- és termálfürdők felújítása és szolgáltatás-fejlesztése; feltárt termálvízkinccs egészség- és gyógyturisztikai hasznosításának elősegítése; térségileg összehangolt marketing, értékesítési és információs tevékenységek és humán erőforrás fejlesztési programok fejlesztése;
- A hazai geotermikus vagyonnak, mint megújuló erőforrásnak térségi hasznosítását szolgáló kutatások és technológiai fejlesztések, valamint a felhasználását lehetővé tevő fejlesztések és beruházások támogatása;
- A termálvagyon hasznosítását szolgáló ipari, szolgáltatási, termékfejlesztési és kutatási vertikumok, valamint hálózatok létrejöttének a támogatása.

e) A megújuló energiaforrások felhasználásának növelése

Magyarország energiagazdálkodásában a jelenleginél sokkal nagyobb arányt tölthetnek be a megújuló energiaforrások. A megújuló energiavagyon nemzetgazdasági szempontból kiemelt fejlesztést igénylő területei a következők:

- Az energetikailag felhasználható mezőgazdasági termékek előállítására és a mezőgazdasági hulladékok hasznosítására;

- Az egyéb megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásának elősegítése a helyi, kistérségi ellátás érdekében.

IV. 5. Határ menti területek együttműködésének erősítése

Magyarország határ menti térségei – az északnyugati országrész kivételével – többnyire az ország elmaradott területei közé tartoznak. A határ szerepének megváltozásából adódó előnyöket jobb kihasználása érdekében szükséges:

- Az elérhetőség javítása határon átnyúló fő- és mellékút-hálózati fejlesztésekkel, ill. tömegközlekedés kialakításával, fejlesztésével;
- Határátkelőhelyek létesítése az átkelőhiányos szakaszokon;
- Határon átnyúló összehangolt turisztikai termékrendszer kialakítása;
- Határon átnyúló természet- és környezetvédelmi, ökológiai gazdálkodási rendszerek kiépítése (pl. natúrparkok), valamint a katasztrófavédelmi tevékenységek összehangolása;
- A közszolgáltatások szervezésének (pl. hulladékgazdálkodás, szennyvízkezelés, egészségügy, stb.) határon átnyúló megoldásainak ösztönzése;
- A vonzáskörzeti kapcsolatok újjáélesztése;
- Az átmenő határforgalommal kapcsolatos logisztikai szolgáltatások kiépítése;
- Közös befektetés-ösztönzés, gazdaságfejlesztés; a munkaerő-piaci és a képzési rendszerek összehangolása;
- Közös területi tervezés, közös regionális programok; tapasztalatok átadása és az együttes programozásban érintett országokkal közös intézményi struktúra továbbfejlesztése;
- A határon túli magyarok szervezeteivel, intézményeivel való együttműködés erősítése, a közös nyelv, illetve kultúra kínálta előnyök hasznosítása;
- A határ menti együttműködéseknek ki kell terjednie a Víz Keretirányelv által előírt vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elkészítésére, a szennyezések kialakulásának megelőzésére közös monitoring programok, továbbá riasztási rendszer működtetésére.

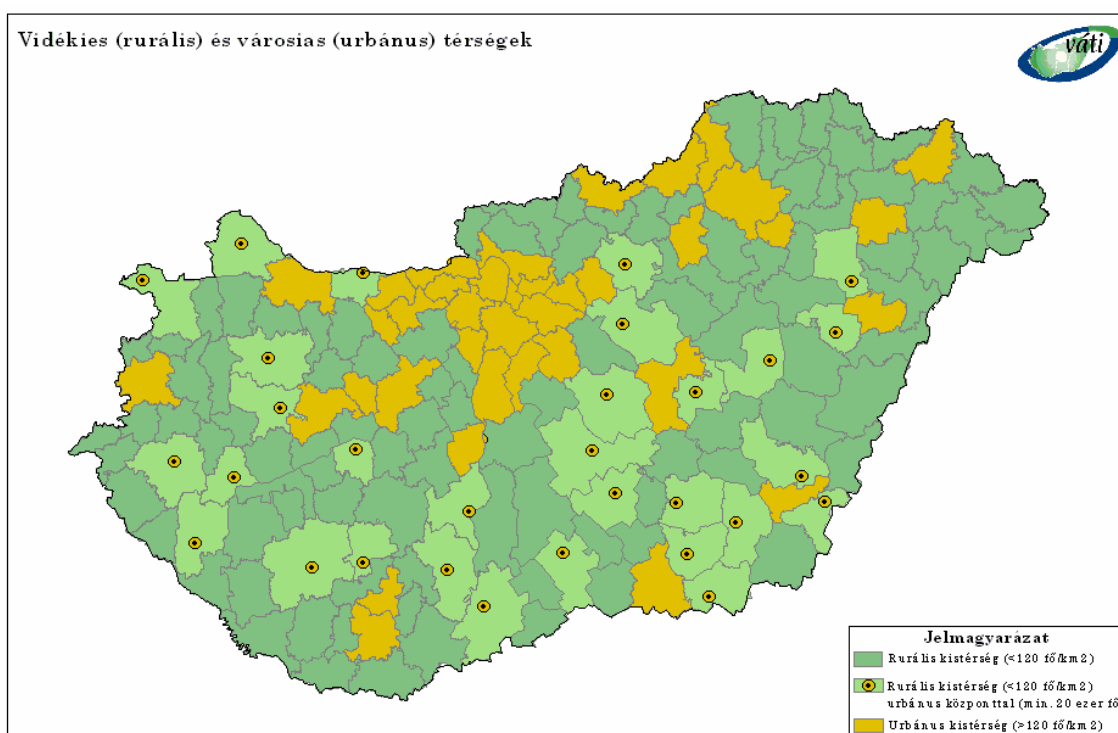
IV. 6. Vidéki térségek fejlesztése

A vidéki térségek fejlesztése szolgálni kívánja az agrárágazaton túlmutató fejlesztéseket, amit a változó társadalmi-gazdasági körülmények indokolnak. A vidékfejlesztési célokban meg kell jelenniük olyan törekvéseknek, melyek a vidéki térségeket jellemző problémák felszámolására irányulnak. Ennek során a fejlesztéseknek:

- Hangsúlyos eleme a szociális, gazdasági, egészségügyi problémákkal küzdő, hátrányos helyzetű társadalmi csoportok szegregációjának oldása, egyúttal életkörülményeik javítása;
- A helyi identitás, a hagyományok és az értékek megőrzésére irányuló széleskörű partnerségből építkező kezdeményezéseken alapulnak;

- Foglalkozniuk kell a közszolgáltatások szervezésével, valamint közösségi terek megteremtésével;
- Törekedni kell a foglalkoztatottság növelésére, mely törekvéseknek része az értelmiségi és képzett munkaerő helyben tartása is;
- Tudatosítani kell a társadalomban vidékies térségek felértékelődő belső adottságait a helyi közösségekben;

A vidékies térségekben is jelen kell lennie a vállalkozások támogatására képes humán és infrastrukturális bázisnak, illetve a vidékies térségek elérhetőségének is jelentős szerepet kell kapni a fejlesztésekben.

Sajátos adottságú vidékies térségtípusok fejlesztési irányai

Az alábbiak tartalmazzák a vidékies térségek fejlesztésének irányait térségtípusonként, valamint a szükséges beavatkozásokat.

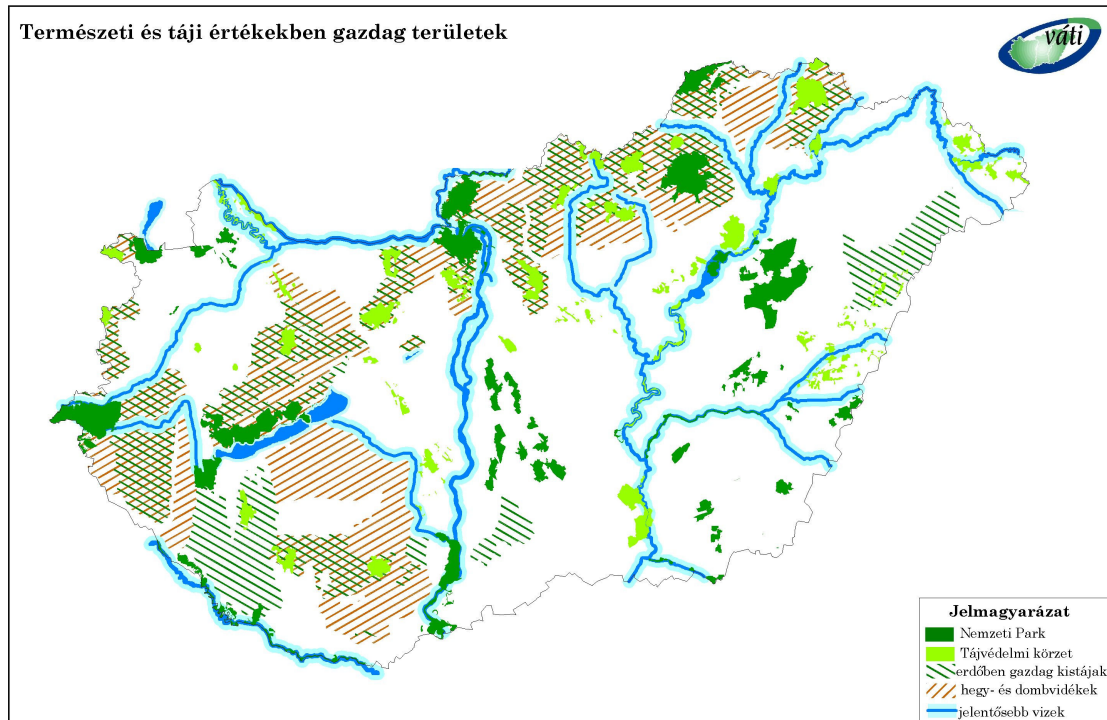
a) A természeti és kulturális táji értékekben gazdag területek fejlesztése

A táji értékek, a nagyvárosoktól, tömegturizmust kiszolgáló üdülőterületektől, intenzív mezőgazdaságtól jobbra megkímélt térségekben található. Viszonylagos érintetlenségükből kifolyólag az egészséges, kevésbé terhelte természeti környezet iránti rekreációs, turisztikai és lakókörnyezeti igény, a hagyományok iránti érdeklődés, a helyi karakterű ökológiai, mezőgazdasági, kis- és kézműipari termékek iránti kereslet erősödésével mindinkább erőforrássá válnak térségeik számára.

Különleges természeti táji értékeket jelenítenek meg az országos és helyi jelentőségű védett területek; a nem területileg védett természeti örökséghez tartozó értékeknek otthont adó területek. Szintén e kategóriába tartoznak a nem minden esetben védett, de hazánkban csak nyomokban előforduló kuriózumot képviselő tájészttikai értékeket hordozó (hegyvidékek, nagy

erdőborítottság), valamint az európai szinten egyedülálló tájértéket képviselő (vizes élőhelyek, különböző pusztai környezetek) területek. Ezeken a területeken a veszélyt jelentő tényezők (ipar, intenzív mezőgazdaság, közlekedés, urbanizáció, intenzív turizmus, stb.) megelőzése, csökkentése a feladat.

A kulturális tájértékekkel rendelkező térségek megőrzendő kulturális sokszínűséget jelentenek. E térségekben a kulturális és örökségturizmus fejlesztése, a hagyományok turisztikai, kis- és kézműipari termékké szervezése, ezek piacra jutásának segítése a feladat.

A környezetileg érzékeny területek, a védett természeti területek, az Országos Területrendezési Tervben szereplő területek, az Érzékeny Természeti Területek és a Ramsari területek, valamint a Natura 2000 területek esetében indokolt:

- Helyi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása:
 - A munkahelyteremtést a környezetkímélő ipari beruházások ösztönzése;
 - A megújuló energiaforrásokon alapuló helyi energiagazdálkodási, valamint az anyag- és hulladékgazdálkodási rendszerek kialakítása;
 - A környezetbarát ökoturizmus elterjedésének ösztönzése;
 - A közeli vagy távolabbi urbanizált területekről érkező vendégekkel való tartós, családi vendéglátói kapcsolatok kialakítását, a helyi lakosság és az üdülönépesség gazdasági és kulturális partnerségének ösztönzése;
 - Megteremteni az üdülőhelyi funkciókhoz szükséges települési infrastruktúrát és közbiztonságot;
 - A helyi termelési, tájhasznosítási, kézműves kultúrákra támaszkodó, a tájkaraktert kihasználó termelés, kereskedelem és egyéb szolgáltatások erősítése;
 - Ösztönözni kell az erdők közjóléti, rekreációs, funkcióinak az ökológiai szempontoknak megfelelő kialakítását;
 - Támogatni kell a környezettudatos gondolkodást, szemléletformálást szolgáló és a helyi, táji értékek bemutatására épülő programkínálat kidolgozását;

- A mező- és erdőgazdálkodási, rekreációs, védelmi igényeket érvényesítő vadgazdálkodást kell kialakítani, ösztönözve a helyi érdekeltek, a helyi közösség partneri együttműködését;
 - A társadalmi részvételen és széleskörű partnerségen alapuló hazai Natúrpark-hálózat kialakítását, továbbfejlesztését ösztönözni;
 - Támogatni az építészeti örökség, a népművészet, és a kézműves hagyományok és emlékek megőrzését;
 - Elősegíteni, hogy a magántőke, a közösségi és magánszféra közötti partnerség növekvő szerepet kapjon a kulturális örökség épületeinek és tárgyainak helyreállításában, a kultúrtájak megőrzésében, fenntartásában és hasznosításában.
- Helyi humán erőforrás fejlesztés-szervezés érdekében indokolt:
- Erősíteni a lakosság aktív részvételén és együttműködésén alapuló helyi fejlesztési kezdeményezéseket;
 - Támogatni a lakosság különböző csoportjai közötti partneri együttműködések kialakítását;
 - Fejlesztani a helyi fiatalok és felnőttek élményszerű, informális tanulását segítő oktatási-nevelési tevékenységeket.
- Környezeti és kulturális szempontú tervezés érdekében indokolt:
- A táji egységek településcsoportjainak gazdaságfejlesztési együttműködései és a faluhálózatok kialakítása;
 - A tájsebek, természetkárosítások rehabilitációját elvégezni;
 - A természetvédelmi, tájlesztésközpontú és tájökölógiai szempontokat érvényesíteni a mező- és erdőgazdasági tevékenységek összehangolásával, őshonos fajok telepítésének ösztönzésével;
 - A térségek erdőterületeinek természetességét javítani, törekedve a tájak erdőtömbjeinek összekapcsolására is;
 - A térségeknek fenntarthatósági keretstratégiákat kidolgozni;
 - A térségek fejlesztési kezdeményezéseit környezeti és fenntarthatósági szempontok alapján megvizsgálni;
 - A kastélyok, kúriák, várak, egyedi (kultúr)táji értékek (hidak, emlékhelyek, kereszték, emlékfák, stb.) állagmegóvása, környezetük fejlesztése;
 - A táji értékek tűz- és katasztrófavédelmének biztosítása.

b) Tanyás térségek megújítása

Az Alföldre, különösen Bács-Kiskun, Csongrád és Békés megye térségeire jellemző tanyás településrendszer és az itt meghonosodott gazdálkodási forma többségében elvesztette hagyományos funkcióját, többségük súlyos társadalmi problémák (alacsony életszínvonal, szegregáció, bűnözés) színtere lett. A tanyás térségek jelentős részének épületállománya elavult, infrastruktúrája fejletlen. Tanyás térségeink zöme megújulhat az alábbi funkciók megszerzése ill. megőrzése révén:

- Korszerű gazdálkodó tanyák (főként egyes intenzív, termelési, valamint organikus gazdálkodási formák esetében);
- Üdülő- és lakófunkciójú tanyák (főként városok közelében, illetve táji-természeti értékekben gazdag helyszíneken, idegenforgalmi vonzerők közelében);
- Vendéglátó tanyák (pl. falusi- és ökoturizmus helyszínei, vendégházak, turisztikai programok, vendéglők stb.).

A tanyák megújításának alapvetően e korszerű funkciók ösztönzésén, ugyanakkor a tanyák által képviselt értékek (hagyományos gazdálkodás, tájfenntartás, épített örökség) megőrzésén kell alapulnia. Ennek érdekében szükséges:

- A tanyákon az új típusú lakó- és üdülőfunkciók egyéb (szervezeti, szabályozási, népszerűsítési) feltételeinek megteremtése;
- Elérhetőség javítása a köz- és magánszféra közös finanszírozásában;
- A tanyák ingatlanpiacának szabályozottá tétele, a birtok- és üzemviszonyok rendezése;
- Infrastruktúrafejlesztés a közműpótló megoldások (alternatív energiaforrások) támogatásával, illetve önellátó rendszerek kialakításának ösztönzésével;
- Vízpótlási- és vízvisszatartási fejlesztések;
- A környezeti szennyező források feltárása és felszámolása;
- Az érzékeny, sérülékeny, egyedi kultúrtáji értékek megőrzése és fenntartása;
- A tanyás térségek adottságaihoz, s a változóban lévő természeti adottságokhoz (pl. csökkenő talajvízszint) igazodó, versenyképes agrártermék-szerkezet kialakítása;
- A tanyasi gazdálkodásra, a piacképes biogazdálkodásra, és a megújuló alapanyagok feldolgozására alapozott kisipari tevékenység feltámasztása;
- Az információs technológiák alkalmazásával a távmunkába való bekapcsolódás feltételeinek biztosítása;
- A tanyák idősödő, rászoruló lakossága szociális és egészségügyi ellátásának fejlesztése;
- Tanyasi közösségek kialakításának elősegítése, helyi kezdeményezések ösztönzése;
- A közbiztonság javítása.

c) A Duna-Tisza-közi Homokhátság fejlesztése

A térség a természet degradációs folyamatainak megállításával, a helyi adottságokhoz illeszkedő mezőgazdasági termelés biztonságának megőrzésével, a szükséges agrár-szerkezetváltással, valamint a hátság kedvezőtlen vízgazdálkodásának helyreállításával történik. Ennek érdekében szükséges:

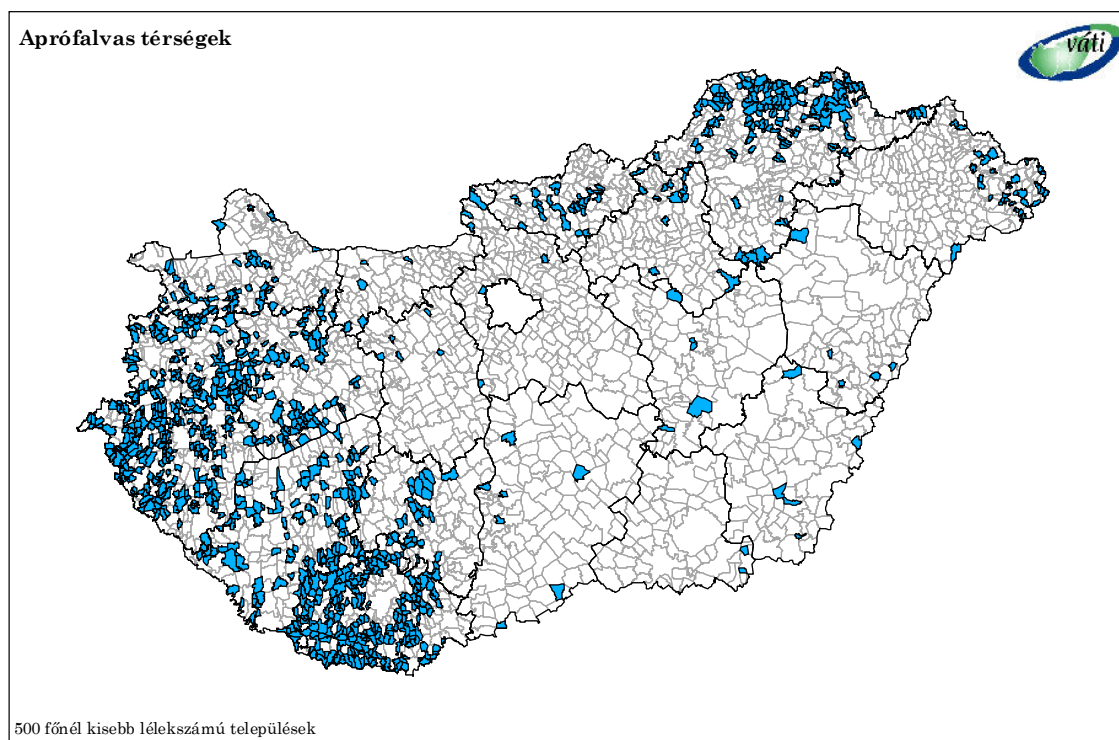
- A környezeti tényezőkhöz igazodó agrárszerkezetváltás kapcsán a térség népességmegtartó képességének javítása;
- A tanyasi gazdaságok alternatív jövedelemszerző képességének előmozdítása;
- A térség infrastruktúrájának fejlesztése megújuló energiaforrásokkal;

- A Homokhátság különleges természeti értékeinek megőrzését segítő vízgazdálkodási fejlesztések megvalósítása a területen keletkező vízkészlet elfolyásának mérséklését, megakadályozását szolgáló vízviszatarató létesítmények építésével és fejlesztésével.

d) Értékmegőrzés, funkcióváltás és esélyegyenlőség az aprófalvas térségekben

Magyarország aprófalvas térségei, főként egyes hegy- és dombvidékeinken fordulnak elő. Az aprófalvas térségekben az elöregedés, a munkanélküliség, az elvándorlás és a szociális és etnikai elkülönülés van jelen, aminek eredménye a falvak elnéptelenedése. Ennek legsúlyosabb következménye a hagyományos tájhasználat eltűnése, a természeti és az épített környezeti elemek elhanyagoltsága.

A problémák másik következménye a hátrányos helyzetű rétegek elkülönülése, aminek eredményeképpen a társadalmi-gazdasági folyamatokba bekapcsolódni képtelen „zárványok” alakulnak ki.

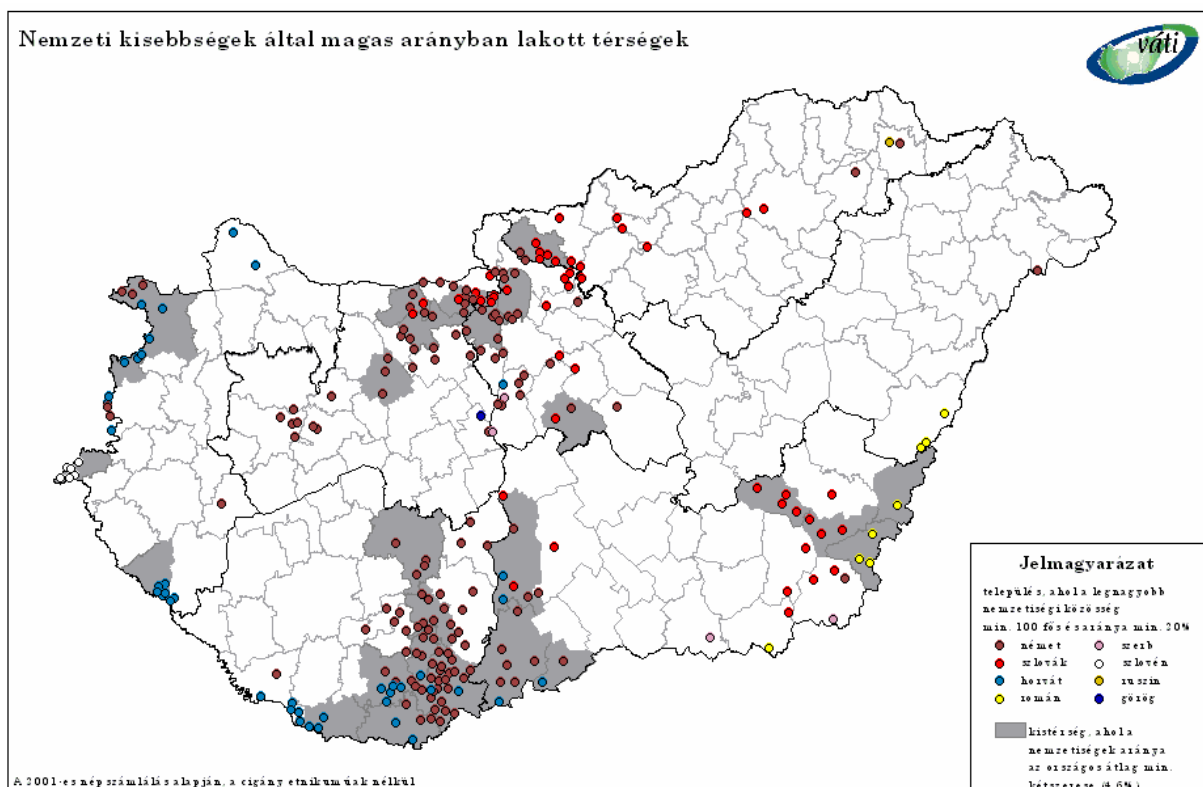
Az aprófalvas térségek sajátos adottságaikat kiaknázva új, korszerű lakó-, üdülő-, turisztikai, és ökológiai funkciókat szerezhetnek, ezért szükséges:

- Támogatni a kerékpárút-fejlesztéseket;
- Lehetővé tenni, hogy a szociális, egészségügyi, gazdasági, adminisztrációs lakossági igények kielégítését, akár mozgó szolgáltató rendszerek kiépítésének támogatásával;
- Ösztönözni az önkormányzatok és intézményeik településen belüli és településközi együttműködését, sajátos, mikrotérségi ellátási formák elterjedését és többfunkciós intézmények kialakítását;
- Biztosítani az idegenforgalomhoz szükséges infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztését;

- A mikro- és kisvállalkozások indítását segítő vállalkozásfejlesztési szervezeteket működtetni;
- A kis közösségek megújuló energiaforrásokra támaszkodó energiaellátó rendszereinek kiépítése;
- Törekedni a nagyobb térségi hulladékgazdálkodás rendszereihez illeszkedően a közösségek hulladékmennyiségének rendszeres szállítására;
- Informatikai infrastruktúrafejlesztés, teleházak és informatikai képzések indítása;
- Támogatni a távmunka és a távoktatás, a munkaerő-piaci és szakképzési információk, közszolgáltatások elérhetőségének biztosítását;
- A térségi marketing keretében ösztönözni a helyi ökológiai mezőgazdaságot, természetközeli erdőgazdálkodást, a hagyományos kis- és kézműipart, a tevékenységek termékeinek marketingjét, piacra jutását;
- Támogatni a lakó- és üdülónépesség partnerségének megteremtését szolgáló kezdeményezéseket;
- Támogatni a közbiztonság javítását szolgáló helyi civil kezdeményezéseket;
- Támogatni a hátrányos helyzetű népesség jövedelemkiegészítő tevékenységei feltételeinek megteremtését;
- Az aprófalvakba betelepülő hátrányos helyzetű népesség helyi civil szerveződésekbe, hagyományörzésbe való bevonását ösztönözni.

e) Nemzeti kisebbségek értékeinek megjelenítése

A hazai kisebbségek helyzetének alakulását kettősség jellemzi: egyrészt az identitásváltás jellemző, másrészt viszont a saját származás, a nemzetiség tudata ismét csoportképző erővé válik egyes térségekben.

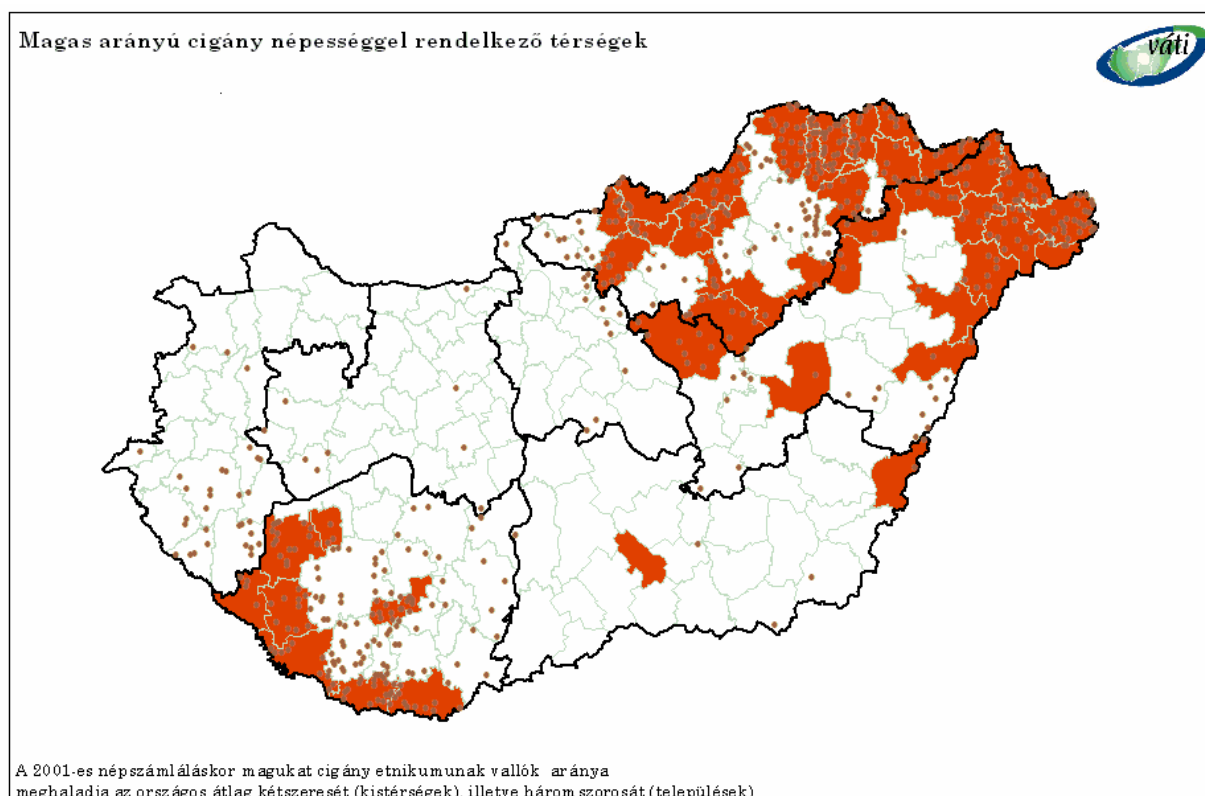

A nemzeti kisebbségek által lakott térségeknek a kulturális összetartozás adja a létalapját, ami lehetővé teszi a hagyományokra és a sajátos adottságokra építő térség- és településfejlesztést. Ennek érdekében szükséges:

- A kulturális-nemzeti identitás és a térségi összetartozás-tudat erősítése;
- A nemzetiségi összetartozást erősítő infrastrukturális feltételek kiépítése, fejlesztése;
- A kulturális élet erősítése, az anyanyelvi kultúra fejlesztése, valamint a kapcsolódó kutatások támogatása;
- Az értelmiség helyben maradása érdekében a nemzetiségi tudás-identitás központok létrehozása;
- A helyi közösségek kulturális önszerveződésének és a kulturális csereprogramoknak a támogatása;
- Támogatni a nemzetiségek önkormányzati, üzleti és civil szereplőinek helyi kezdeményezéseiben betölthető szerepének erősítését;
- A térségek, települések népi-nemzetiségi hagyományaira és egyedi kulturális értékeire épülő alternatív örökség-turisztikai kínálat fejlesztése;
- A nemzetiségi- és néphagyományok bemutatása érdekében térségi örökségközpontok létrehozása.

f) Magas arányú cigány népességgel rendelkező térségek fejlesztése

A rendszerváltozást követően felerősödött a cigányság vidékies térségekbe kényszerülése és az etnikai szegregáció folyamata felgyorsult.

A cigány gyermekek iskolázottsági szintjének növelése megkívánja, hogy megfelelő óvodai és általános iskolai hálózat legyen a térségekben.

A cigány gyermekek iskolarendszerbe való szerves bevonásához szükséges a szülők és az iskola közötti kapcsolat javítása, melyet cigány származású pedagógusok, pedagógus asszisztensek alkalmazása nagyban segíthet. Az elmaradott, magas arányú cigány népességgel rendelkező térségekben olyan programok kidolgozása és alkalmazása szükséges, melyek segítik a közösségek önszerveződését, a kultúra megőrzését illetve a cigány népesség társadalmi és munkaerő-piacra való visszavezetését. Ennek érdekében támogatni szükséges:

- Az óvodai és általános iskolai ellátás minőségi és mennyiségi követelményekhez történő igazítását, a képzettség növelését;
- A szülők és az iskola közötti együttműködés javítását;
- Az alapfokú oktatás ellátásában cigány pedagógusok, pedagógus-asszisztensek részvételének erősítését, képzésük és térségben maradásuk ösztönzését;
- A képzett egészségügyi, szociális szakemberek és pedagógusok térségben maradását;
- Az alkotómunka, a művészetek, kézművesség szerepének növelését;
- A helyi közösségek önszerveződését;
- A térségi társadalmi-gazdasági kapcsolatok erősítését;
- A cigány népesség foglalkoztatási helyzetének javítását integrált képzési, foglalkoztatási és szociális programokkal;
- Jövedelemkiegészítő, fenntartható tájhasználat ösztönzését;
- A cigány népesség visszavezetését a munkaerőpiacra hagyományos és modern, alternatív tevékenységek felélesztését;
- A szociális- és lakáskörülmények javítását.

IV. 7. Területi szempontok érvényesítése az ágazati szakpolitikákban

A területfejlesztési és a regionális célkitűzések elérését csak a ágazati fejlesztéspolitikában érintett valamennyi minisztérium, ill. kormányzati szerv együttes koordinált tevékenysége biztosíthatja. Ehhez a szakpolitikák területi összehangolása, szükséges.

A szakpolitikák számára megfogalmazott területi szempontokat az Országos Területfejlesztési Konceptióról szóló Ogy. határozat melléklete tartalmazza.

V. A TERÜLETFEJLESZTÉSI POLITIKA ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERÉNEK FEJLESZTÉSE

A területfejlesztési intézményrendszer egyes szintjein a munka- és hatáskörmegosztásnak a szubszidiaritás elvének, míg az egyes területi szintek egymáshoz való viszonyában a partnerség elvének kell érvényesülnie. A területfejlesztési intézményrendszerét egyértelműen meghatározott célok és feladatok, valamint elhatárolt felelősségi kör kell, hogy jellemezze. Az intézményrendszer működése során tovább kell erősíteni az intézmények közötti koordinációt, illetve figyelembe kell venni az intézményi stabilitást. A területfejlesztési politika eszköz és intézményrendszerének fejlesztése kapcsán az alábbi célok kerültek kijelölésre:

Intézményrendszer

Koordináció és együttműködés biztosítása a területfejlesztés országos szintjén

A területi célkitűzések megvalósításában különböző mértékben bár, de valamennyi szakpolitikának megvannak a feladatai. Alapvető követelmény, hogy a kormányzat teljes **fejlesztéspolitikai tevékenységének hatásos területi koordinációja** megvalósuljon, továbbá az ország területi folyamatainak, a programok területi hatásainak a nyomon követése, értékelése megtörténjen.

A területfejlesztési politika céljainak elérése érdekében elvárás az ágazati fejlesztések tártudatos tervezése.

A decentralizált fejlesztéspolitika színtere: a régió

A regionális szint fejlesztéspolitikában betöltött szerepének bővítése szükséges. A dokumentumban megfogalmazott célok érvényesítése érdekében rövid- és középtávon a következő három cél megvalósítása szükséges:

- középtávon a regionális fejlesztési programok révén a regionális szintű döntési kompetenciák bővítése, valamint a programok végrehajtására alkalmas kapacitás folyamatos fejlesztése;
- regionális szinten működő intézmények, vállalkozások, civil szervezetek közti hálózatos együttműködések és a partnerségi kapcsolatok bővítése;
- regionális demokrácia kialakításához szükséges feltételek megteremtése.
- A hosszú távú cél a regionális szint önállóságának megteremtése, melynek eredményeként önálló forrással rendelkező regionális önkormányzatok jöbnek létre.

Megyei szint szerepének átalakítása a fejlesztések összehangolására

A fejlesztések koordinációjában megyei szint elsősorban az alábbi feladatokat láthatja el:

- közreműködés a regionális programok tervezésében és végrehajtásában;
- részvétel a közszolgáltatások ellátásának támogatására vonatkozó programok lebonyolításában, illetve a kistérségi szintű tervezés, fejlesztés szakmai támogatása;
- hosszú távon integrálódás a regionális szintű intézményrendszerbe.

A kistérségi szint megerősítése

A kistérség a **térségi önszerveződés legfontosabb színtere**, ilyen értelemben a szubszidiaritás, a decentralizáció és a helyi partnerség meghatározó szintje.

A jövőben indokolt a kistérségi szint szakmai megerősítése, ezzel növelve tervező és program megvalósító tevékenységük szakmai színvonalát.

A kistérségi szint megerősödését segíti elő:

- a fejlesztések térségi szinergiáját biztosító, integrált kistérségi tervezése;
- térségi léptékben integrált projektek megvalósítása, a fejlesztések programalapú támogatásának megteremtése;
- a közszolgáltatások ellátásának racionális szervezése a kistérségi együttműködések keretében;
- a kistelepülések lakosságmegtartó erejének fejlesztése a települési szintű érdekek térségi összefogásával és célszerűen intézményi integrációval.

Országos jelentőségű kiemelt térségek

A régióhatárokon, illetve a megyehatárokon túlterjedő, továbbá egyes kiemelt területfejlesztési feladatok ellátására a regionális fejlesztési tanácsok, illetve a megyei területfejlesztési tanácsok a szervezeti és működési szabályzat elfogadásával térségi fejlesztési tanácsot hozhatnak létre.

A területfejlesztési koncepció és program kidolgozását, a területrendezési terv készítésében való közreműködést és más közös területfejlesztési feladatokat a Balaton kiemelt üdülőkörzete térségében a Balaton Fejlesztési Tanács látja el. A Fővárosi Önkormányzat Közgyűlése és a Közép-Magyarországi Régió Fejlesztési Tanácsa Budapesti Agglomerációs Fejlesztési Tanácsot hoz létre a főváros és agglomerációja területén a főváros, valamint a körülötte elterülő régió fejlesztési céljai és érdekei összehangolására.

A sajátos jelleggel rendelkező térségek – pl. nemzeti parkok – fejlesztése érdekében, melyek egységes területfejlesztési és -rendezési kezelést igényelnek, az érintett régiók, megyék, kistérségek önkéntes partnerségen alapuló térségi fejlesztési tanácsot hozhatnak létre az ún. regionális szinten kiemelt térségek fejlesztésére. Ezzel ellentétben országos szintű területi koordinációt igényel a termálvízkincs kiaknázása.

A területi tervezés megújítása

A tervezés egységes és hatékony rendszerének megteremtése olyan alapvető követelmény, amely a teljes hazai fejlesztéspolitikai gyakorlatnak, így a területi fejlesztések eredményességének is sarokköve.

A tervezési rendszer összehangjának fokozása, és a tervek megalapozásának javítása érdekében

- egységes országos és területi tervezési rendszert kell létrehozni, a tervek egymáshoz való viszonyának egyértelmű meghatározásával, és a tervek érvényesülésének biztosításával;
- tovább kell erősíteni a gazdaságpolitikai és költségvetési tervezés regionális, térségi megalapozottságát, a regionális és területi programok szerepének növelésével összefüggésben;
- a területi terveket az ágazati (szakpolitikai) tervekkel kölcsönösen összehangoltan, iteratív módon kell elkészíteni;
- a fejlesztési- és rendezési tevékenységeket jobban össze kell hangolni;
- a területi szemléletet erősíteni kell az ágazati tervezésben és a végrehajtásban;
- a tervezésnek a társadalmi, gazdasági szereplők bevonásával a társadalmi konszenzust kereső partnerségi folyamatként kell megvalósulnia;
- a tervezés multidiszciplináris szakmai kapacitásainak és tudományos megalapozásának erősítése szükséges, a tervezési módszertanok és a tervezést segítő kutatások támogatásával;
- a területi tervezés és végrehajtás minőségi színvonalát garantáló és javító komplex rendszert kell kialakítani.

Programozás és koncentráció megteremtése a finanszírozási rendszerben

Az állami fejlesztéspolitika célkitűzéseinek, stratégiai céljainak a megvalósítása a fejlesztési politika finanszírozási rendszerének eredményességén, hatékonyságán múlik elsősorban. A

valós igényekhez igazodó, reális költségvetési keretek között mozgó, folytonosságra, fenntarthatóságra építő finanszírozási rendszer az eredményes, hatékony fejlesztéspolitika záloga.

A finanszírozási rendszer eredményességének, átláthatóságának és összehangolásának javítása érdekében szükséges:

- a decentralizált költségvetési források arányának további növelése, a területi-települési saját források bővítése;
- a decentralizált fejlesztési források racionális felhasználása érdekében a Kormány és a regionális szereplők közötti több évre szóló közszerződések (tervszerződések) rendszerének kialakítása;
- területi forráskoncentráció fokozása a területfejlesztési politikai célok szerint;
- átlátható, stabil, összehangolt fejlesztési-támogatási rendszer kialakítása, mely a stratégiai tervezésen alapul;
- a tisztán hazai forrásból és a nemzetközi támogatással megvalósuló programok fejlesztési céljainak és végrehajtásának, valamint monitoringjának összehangolása;
- a közcélú regionális és kistérségi programok megvalósításába a magánszféra finanszírozásának bevonása;
- a területi felzárkóztatás szempontjából kedvezményezett, társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek koncentrált támogatása valamennyi releváns program, támogatási rendszer keretében.

A területi felzárkóztatás célkitűzésének hatékony érvényesítése érdekében szükség van arra, hogy a különböző típusú, fejlesztést szolgáló erőforrások koncentráltan irányuljanak az ország legelmaradottabb térségeibe.

Visszacsatolás és átláthatóság: a fejlesztéspolitikai területi monitoring és értékelési rendszer

A fejlesztéspolitika hatékonyságának javítása, érdekében szükséges a területi szemléletet egyértelműen érvényesítő monitoring rendszer kialakítása. Ez az eredmények, hatások folyamatos nyomon követésén keresztül lehetővé teszi a fejlesztéspolitikák ill. a területi politika teljesítményének értékelését, és ezáltal nagymértékben hozzájárul a fejlesztéspolitika hatékonyságának és átláthatóságának javításához. A kialakítandó **területi monitoring és értékelési rendszer** kiterjed:

- az állami fejlesztési tevékenységek, országos programok egységes monitoring-rendszerének kialakítására, mely részletes területi nyilvántartást tartalmaz;
- a területi (társadalmi, gazdasági, környezeti) folyamatok rendszerszerű monitoringjára és értékelésére, (T-MER rendszer továbbfejlesztése);
- a területi tervezés folyamatának, tervdokumentumainak előzetes értékelésére;
- az OTK megvalósulásának értékelésére, a térségi, regionális programok értékelésére.

VI. RÉGIÓK FEJLESZTÉSI IRÁNYAI

VI. 1. Regionális fejlesztések keretei

Az ország tervezési-statisztikai régióinak regionális fejlesztési tanácsai fejlesztési terveikben, az OTK-ban megfogalmazott célok figyelembevételével mellett jelölik ki fejlesztési céljaikat. A regionális szintű fejlesztési tervezésnek a regionális programok eredményes megvalósítása érdekében figyelembe kell vennie a valós térszerveződéseket. Ösztönözni kell a térségek versenyelőnyekre építő, a piaci lehetőségeket kihasználó és együttműködő térségek fejlesztését. Az egyes térségek fejlesztési céljainak meghatározásakor szükséges a város–vidék kapcsolatainak figyelembevételével.

A fejlesztéseknek kisszámú versenyképes és fejlődő ágazatra kell koncentrálnia. Az együttműködések célja, hogy javítsa a vállalatok működési hatékonyságát és hozzájáruljon a magasabb hozzáadott-értékű termékek előállításához. Szükség van továbbá a helyi piacra termelő mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének javítására. A területi alapon szerveződő hálózatos gazdasági együttműködések kialakítása különösen fontos a következő szereplők között:

- vállalkozások, ezen belül a nagyvállalatok, a kis- és középvállalkozások,
- egyetemek, innovációs és kutatóintézetek, valamint
- az együttműködések kialakítását segítő, közvetítő szervezetek.

A közfeladatok szervezése és a közszolgáltatásokat nyújtó intézményrendszer fejlesztése mellett támogatni kell képzési, szociális ellátási, tájékoztatási, szemléletváltási programok megvalósítását is, illetve a közszolgáltatások hatékonyabb megszervezését segítő közlekedési hálózat fejlesztését.

Középtávú célok 2013-ig		Dél- alföld	Dél- Dunántúl	Észak- alföld	Észak- Magyar- ország	Közép- Dunántúl	Közép- Magyar- ország	Nyugat- Dunántúl
Versenyképes fővárosi metropolisz-térség								
A városhálózat fejlesztése		Szeged	Pécs	Debrecen	Miskolc	Székesfehérvár- Tatabánya- Veszprém		Győr
Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek felzárkóztatása								
Országos jelentőségű kiemelt térségek és téma-területek	Balaton térség tartós versenyképességének megteremtése							
	Tisza-térség fenntartható felzárkóztatása							
	A Duna-mente fenntartható fejlesztése							
A termálvízkincs hasznosítása								
Határ menti területek együttműködésének erősítése		(EU külső határ)	(EU külső határ)	(EU külső határ)	(EU belső határ)	(EU belső határ)	(EU belső határ)	(EU belső határ)
Vidéki térségek fejlesztése								

A középtávú célok érvényessége az egyes régiókban. A színezett cellák a szín tónusának sötéttedésével erősödő kapcsolatot jeleznek; üres cella: nincs kapcsolat.

VI. 2. Régiók fejlesztési céljai

A regionális fejlesztési ügynökségek szakmai irányításával és a régiók szereplőivel partnerségben megvalósult tervezési folyamat eredményeként a régiók fejlesztési céljai a következők.

I. DÉL-ALFÖLDI RÉGIÓ

A régió célja a közös érdekeken alapuló együttműködési hálózatok kialakításával, a természeti értékek és a határ menti helyzetből adódó előnyök tudatos kihasználásával megteremteni a szilárd, versenyképes gazdaság alapjait és színvonalas lakókörnyezetet, életlehetőséget biztosítani.

A RÉGIÓ HOSSZÚTÁVÚ CÉLJAI

Regionális versenyképesség javítása

- A régió fejlesztése városhálózati együttműködés keretében;
- Bio- és egészségipari kutatások;
- Gazdasági szerkezetváltás (mezőgazdaság versenyképessé tétele, a bio-agrárgazdaság meghonosítása, az élelmiszeriparban a termelői, értékesítési hálózatok kialakítása);
- Kis- és középvállalkozások támogatása és üzleti környezetük javítása;
- Egészségipari szolgáltatások fejlesztése (gyógyturizmus és a kapcsolódó szolgáltatások fejlesztésének támogatása);
- A folyók és holtágaik komplex turisztikai hasznosítása lehetőségének megteremtése a lovas-, kerékpár-, vízi-, öko- és falusi turizmus feltételeinek javításával;
- Humán erőforrások fejlesztése a képzés és a szakképzés munkaerő-piaci igényekkel való összehangolásával.

A vidékfejlesztés térségeinek felzárkóztatása

- Kistermelői hálózatok kialakítása, kiemelten a helyi hungarikumok előállítására terén;
- Termékfejlesztés megvalósítása az élelmiszeriparral és a gyógyszeriparral összefogva;
- Kézműves szakmai képzések és a kézműves termékpaletta fejlesztése;
- Szociális helyzet javítása a szolgáltatások színvonalának növelésével;
- Életminőség javítása, alternatív foglalkoztatási lehetőségek.

Fenntartható fejlődés, örökségvédelem

- A városközpontok rehabilitációja, a kulturális értékek és népi hagyományok védelme;
- Környezetkímélő infrastruktúrák, korszerű energetikai rendszerek elterjedésének és az alternatív energiaforrások hasznosításának ösztönzése;
- Környezetbarát energiahasznosítás;
- A régió nemzetközi és logisztikai szerepkörének kiépítéséhez szükséges közlekedési és informatikai feltételek megteremtése;
- A periférikus térségek elérhetőségének javítása;
- Vízgazdálkodási, vízminőség-, természet-, környezet-, és katasztrófavédelmi együttműködések fenntartása és fejlesztése.

A RÉGIÓ KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI

- Szeged nemzetközileg is versenyképes régióközponttá alakítása;

- Kecskemét, valamint a Békéscsaba-Békés-Gyula város csoport fejlesztése;
- Karakterisztikus fejlődési adottságokkal rendelkező térségek dinamizálása;
- Környezeti szempontból érzékeny térségek integrált fejlesztése;
- Tanyás térségekben a halmozottan hátrányos helyzet enyhítése;
- Határ menti területeken a negatív társadalmi és gazdasági folyamatok megállítása.

II. DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ

A régió célja olyan kulturális, környezet- és természetvédelmi értékeket szem előtt tartó, oktatási, tudományos és kutatási központokon alapuló fejlődés elindítása, amely összehangolja a régió fejlődésben leszakadó térségeit és kiegyensúlyozott településszerkezetre épít. A régió sikeresen fordítja jelenlegi fejlettségbeli hátrányait előnyé azáltal, hogy megőrzött természeti és kulturális értékeit, építészeti örökségét és termálvíz kincsét fenntartható módon hasznosítja és magas színvonalú, kiegyensúlyozott életfeltételeket biztosít. A régió kihasználja kedvező földrajzi helyzeti előnyeit, elsősorban a határ menti (horvát, észak-olasz és osztrák) térségekkel való kapcsolatépítés lehetőségét.

A RÉGIÓ HOSSZÚTÁVÚ CÉLJAI

Magas környezetminőségű modellrégió kialakítása

- Természeti környezeti értékek védelme és fenntartható hasznosítása. Az ipari szerkezet átalakulásával kialakult barnamezős, valamint katonai területek rehabilitációja; az érzékeny és védett területek ökológiailag fenntartható használatának ösztönzése;
- Kiegyensúlyozott térszerkezet és térségi munkamegosztás kialakítása. a köz- és gazdasági szolgáltató funkciók ellátásának fejlesztésével;

Helyi adottságokra épülő versenyképes gazdaság fejlesztése

- Innovatív környezeti ipar és energetika fejlesztése;
- Piacorientált kreatív és kulturális ipar fejlesztése az egyetemi városokban, és sajátos néprajzi adottságokkal rendelkező területein;
- Élettudományi bázisra és gyógyvizekre épülő egészségipar megteremtése;
- Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok (élelmiszeripar, gépipar és fémfeldolgozás, elektronika, textil- és bőripar, faipar) és a turisztikai kínálat által termelt hozzáadott-érték növelése.

Stabilizálódó népességszám és erős társadalmi szolidaritás elérése

- A lakosság egészségi állapotának javítása;
- Hátrányos helyzetűek és inaktív munkaeő-piaci re-integrációja;
- Gyakorlatorientált képességekkel piacképes tudás megszerzésének lehetővé tétele.

A RÉGIÓ KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI

- Pécs és agglomerációja közigazgatási, egészségügyi, tudományos, oktatási, kulturális, idegenforgalmi funkcióinak megerősítése;
- Kaposvárott, Szekszárd térségében, valamint a Balaton-part mentén a hagyományosan jelen lévő iparágak és a turizmus versenyképességének erősítése;
- A fejlődési pályára állítandó vidékies térségek gazdaságának stabilizálása, foglalkoztatási helyzetének javítása;
- A Duna-völgy komplex fejlesztése.

III. ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓ

A régió földrajzi elhelyezkedésére, a meglévő és mozgósítható erőforrásaira támaszkodva, megteremti a hazai és európai szinten is versenyképes gazdaságát, ezáltal, valamint az értékek megőrzéséve és fenntartható használatával biztosítja a minőségi élet feltételeit az itt élők lakosság számára.

A RÉGIÓ HOSSZÚTÁVÚ CÉLJAI

Versenyképes és innováció-orientált gazdaság fejlesztésével, a „DINAMIKUS RÉGIÓ” megteremtése

- A régió gazdasági potenciáljának fejlesztése, logisztikai szerepkörben rejlő lehetőségek kiaknázása;
- A régió elérhetőségét biztosító régiók közötti közlekedési kapcsolatrendszerek fejlesztése;
- Regionális tudásbázis kialakítása, fejlesztése elsősorban a megyeszékhelyeken.

A természeti, táji, környezeti, valamint a kulturális értékek megőrzésével és fenntartható használatával az „ÖKO-RÉGIÓ” megteremtése

- A régió környezeti állapotának megóvása és fejlesztése, a környezeti adottságokra és a kulturális örökségre épülő környezetbarát turizmus feltételeinek javítása, a helyi természeti, táji, kulturális értékek, vonzerők védelme, a régió lakossága számára egészséges környezet biztosítása;
- Megújuló és alternatív energiaforrások fenntartható és növekvő arányú használata.

A régióban az egészséges élet lehetőségeinek biztosításával és természeti adottságok hasznosításával az „EGÉSZSÉGES RÉGIÓ” megteremtése

- A lakosság egészségi állapotának javítása;
- A régió termálvíz-készletére alapozott egészségjavító szolgáltatások megteremtése, gyógy-, egészség- és ökoturisztikai hálózat kialakítása az Észak-magyarországi régióval közösen.

A régió versenyelőnyeire alapozva és innováció-orientált agrárvertikum kialakításával az „AGRÁR-RÉGIÓ” régió megszilárdítása

- A régió adottságaihoz igazodó termelési feltételek kialakítása, a mezőgazdasági termékek versenyképességének növelése.

A területi különbségek mérséklésével és a társadalmi kohézió erősítésével, a foglalkoztatás az „ESÉLYTEREMTŐ-FELZÁRKÓZÓ RÉGIÓ” megvalósítása

- A közlekedési szempontból periferikus területek bekapcsolása a régió fejlődésébe;
- A vidékies térségekben élők és hátrányos helyzetűek életminőségének és életesélyeinek javítása, a társadalmi, munkaerő-piaci re-integráció erősítése és az alternatív jövedelemszerzést biztosító gazdasági tevékenységek támogatása;
- A sajátos alföldi településszerkezet értékeinek megőrzése a települési környezet fejlesztésével.

A RÉGIÓ KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI

- A megyeszékhelyeken valamint az innovációs tengelyek mentén a versenyképes gazdaság kialakítása és fejlesztése, az elérhetőség javítása;
- A dinamizálható kis- és középvárosokban (Mátészalka, Hajdúszoboszló, Karcag, stb.) a térszervező erő növelése, a társadalmi-gazdasági-kulturális vonzerő növelése, az elérhetőség javítása;
- A Tisza-mentéhez kapcsolódó térségek felzárkóztatása és fejlesztése;
- A periférikus és hátrányos helyzetű térségekben az oktatási, egészségügyi, szociális és a kulturális, közművelődési ellátás fejlesztése, a vonzó települési környezet fejlesztése, örökségvédelem;
- A határmenti területeken a nemzetközi együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázása.

IV. ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ

A régió célja olyan társadalmi–gazdasági térszerkezet létrehozása, mely biztosítja regionális versenyképességét, kiegyensúlyozott településrendszerre épül, szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe. A közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében a régió belül mérsékli, vagy megszünteti a területi egyenlőtlenségeket.

A RÉGIÓ HOSSZÚTÁVÚ CÉLJAI

A versenyképes gazdaság megteremtése és erre alapozva a „TECHNO-RÉGIÓ” kialakítása

- A régió gazdasági szerkezetét meghatározó két gazdasági ág (mechatronika, vegyipar) fejlesztése;
- Erőteljes technológiafejlesztés a többi iparág és szolgáltatások területén is;
- A környezetvédelmi ipar meghonosítása, az alternatív energiabázisok térhódításának elősegítése, a régió barnamezős területeinek rehabilitációja;
- A megújuló energiaforrásokon alapuló energetikai ipar kialakítása;
- A felsőoktatási intézményekre építve a kutatás-fejlesztési potenciál javítása, az oktatási intézmények és a gazdálkodó szervezetek kapcsolatainak erősítése;
- A regionális logisztikai hálózat kialakítása a mezőkövesdi repülőtérre alapozva.

Regionális turisztikai hálózati rendszer kialakítása az Észak–alföldi régióval közösen

- A regionális turisztikai klaszterek létrehozása a turisztikai infrastruktúra, vonzerők és a fogadóképesség fejlesztésével;
- Közös regionális turisztikai központ létrehozása az Észak-alföldi régióval;
- Turisztikai szolgáltatás-fejlesztés;
- Humánerőforrás-fejlesztése.

A minőségi élet feltételeinek megteremtése a településhálózat összehangolt fejlesztésével

- A versenyképes nagyvárosokban, illetve azok együttműködése révén fejlődő gazdasági körzetekben, elsősorban a gazdaság innovációs és tudásközponti szerepének megerősítése és a főúthálózat fejlesztése;
- A kistérségi gazdasági feladatok fejlesztése, a fizikai és virtuális elérhetőség javítása, a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása;
- A leghátrányosabb helyzetben lévő kistérségekben a városok és vonzáskörzeteik fejlesztése. Ebből eredően szükséges a kistérségi közszolgáltatási funkciók megerősítése, kistérségi döntéshozatali és igazgatásszervezési szerep bővítése és a foglalkoztatás jelentős növelése.

A RÉGIÓ KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI

- A régió mind külső, mind belső határainak nyitottabbá tétele a társadalmi-gazdasági kapcsolatok erősítése, valamint a határmenti együttműködések jobb kihasználása érdekében;
- A magas arányú cigány népességgel rendelkező térségeiben a társadalmi kohézió elősegítése;
- A határmenti és hegyvidéki területek aprófalvas térségeiben a térségi központok funkcióinak megerősítése, az infrastrukturális hátrányok csökkentése;
- A folyók és hegyvidéki vízfolyások áradásaival sújtott területeken integrált védekezési és víz-, valamint tájgazdálkodási programok kidolgozása.

V. KÖZÉP-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ

A régió célja az európai szintű versenyképesség megteremtésével az „INNOVÁCIÓ RÉGIÓ”-jává válni és így nagymértékben hozzájárulni az ország modernizációjához. Mindez a megújulás régióon belüli kiterjesztésével és ezáltal a régióban élők életminőségének folyamatos javításával párosul.

A RÉGIÓ HOSSZÚTÁVÚ CÉLJAI

Innovációs térség-fejlesztés

- A hazai és nemzetközi környezetben versenyképes, elsősorban kis- és középvállalkozóin alapuló gazdaság fejlesztése. A fejlett területek gazdasági dinamizmusának kiterjesztése az elmaradott térségekre.

Minőségi humán erőforrás-fejlesztés

- Összehangolt humán erőforrás és foglalkoztatási fejlesztések, valamint ezekkel összhangban a szociális ellátórendszerek kialakítása.

Vonzó, fenntartható életminőség megteremtése

- A természeti értékek fenntartható turisztikai hasznosítása, a fenntartható agrárgazdasági fejlesztések, a környezeti infrastruktúra fejlesztése, a part- és vízrendezés, az elérhetőségi kapcsolatok javítása és az információs infrastruktúra fejlesztése.

Hatékony regionális kapcsolatok és arculat kialakítása

- A regionális és kistérségek közötti együttműködések elindítása és fenntartása, a helyi közigazgatási szint felkészítése a területfejlesztés szereplőivel való együttműködésre.

A RÉGIÓ KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI

- A fejlesztési társközpont funkciót betöltő Székesfehérvár-Veszprém városeggyüttes fejlesztése;
- Regionális alközpontok: Dunaújváros, Tatabánya, Veszprém és elővárosi környezetük fejlesztése;
- A régió középvárosainak (Bicske, Esztergom, Komárom, Mór, Ajka, Pápa, Tata) és térségeiknek elsősorban a helyi adottságokra épülő fejlesztése;
- A régió speciális táji adottságaik alapján kiemelt idegenforgalmi jelentőséggel bíró térségeinek fenntartható turisztikai fejlesztése;
- Az Ister-Granum kistérség és a Vág-Duna-Ipoly Eurorégió együttműködéséből adódó előnyök kihasználása;
- A szocialista iparosítás gazdasági, szociális és környezeti örökségével küzdő térségekben elsősorban az ipari szerkezetváltásra és a környezeti károk felszámolása;
- A leszakadóban lévő vagy stagnáló, elsősorban agrár hagyományú térségekben a gazdasági tevékenység diverzifikálása, az alternatív jövedelemszerzési módok, és az ökológiailag fenntartható agrárgazdálkodás kereteinek megteremtése.

VI. KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ

A régió célja a minőség elvein nyugvó, élhető, az itt élők számára egészséges, lakó és munkakörnyezetet biztosító, ugyanakkor a fenntarthatósági kritériumokat gazdasági, környezeti és társadalmi vonatkozásban egyaránt teljesítő, kreatív térség legyen. Nemzetközi vezető szerepe a Kárpát-medence fő szervező erejét jelenti. A tudásalapú emberi erőforrás- és gazdaságfejlesztés az üzleti szolgáltatásokra, a kutatás-fejlesztésre, a kulturális és szabadidő gazdaságra koncentrál.

A RÉGIÓ HOSSZÚTÁVÚ CÉLJAI

A gazdaság versenyképességének növelése

- Kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése;
- Budapestnek az európai városhálózatban betöltött szerepének erősítése;
- A gazdasági fejlettség területi különbségeinek mérséklése;
- Az innovációs és adaptációs készség, a kommunikációs infrastruktúra fejlesztése és a „tudásipari” központ szerep erősítése;
- A turisztikai és szabadidős kínálat bővítése és színvonalának emelése;
- A kulturális gazdaság feltételeinek javítása;
- A lakosság gazdasági aktivitásának növelése.

Társadalmi kohézió erősítése

- Humán közszolgáltatások színvonalának fejlesztése;
- Humán közszolgáltatások infrastruktúrájának területi összehangolása.

Élhető régió megvalósítása

- A természeti és épített környezet védelme és fejlesztése;
- A közösségi közlekedés fejlesztése, környezetkímélő közlekedési rendszerek kiépítése.

A RÉGIÓ KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI

- A Közép-Duna Völgy komplex fenntartható fejlesztése;
- A budapesti agglomeráció fenntartható fejlődésének segítése;
- Termál klaszter létrehozása;
- Kiegyensúlyozott, többpólusú térszerkezet megteremtése Budapest és elővárosi társközpontjai között;
- Budapest belső területeinek megújítása;
- Duna-Tisza közti térség és az Ipoly-mente fejlesztése, felzárkóztatása.

VII. NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ

A régió célja, hogy európai léptékű gazdasági, közlekedési és kommunikációs irányok aktív formálójaként az élénk helyi és nemzetközi együttműködési hálózatok régiójává váljon, és ezáltal segítse elő az ország fejlődését.

A RÉGIÓ HOSSZÚTÁVÚ CÉLJAI

Nemzetközi és belső elérhetőség javítása

- Az észak-déli gazdasági, innovációs és közlekedési „tengely” megvalósítása;
- Regionális logisztikai hálózat (Győr-Pér-Gönyű, Nagykanizsa, Sármellék) és közlekedési szövetség létrehozása;
- A jelentős terhelésű főútvonal-hálózat, valamint a térségi jelentőségű mellékutak és határ menti utak fejlesztése.

PANNON GAZDASÁGI KEZDEMÉNYEZÉS A REGIONÁLIS GAZDASÁGI SZERKEZET MEGÚJÍTÁSÁÉRT

- A magasabb hozzáadott-értéket előállító, magasabb képzettségű munkaerőt alkalmazó fejlesztések ösztönzése kiemelten Győr, Szombathely, Nagykanizsa, Zalaegerszeg és Sopron erősítésével;
- A régió fejlesztési ágazataiban a modern hálózati együttműködési formákra építve a beszállítói kapcsolatok erősítése az érintett KKV-k fejlesztésével;
- Térségi gazdasági együttműködések, új vállalkozások és beruházások létrejöttét, valamint ezek támogatását és ösztönzését szolgáló szervezetek fejlesztése.

A HUMÁN KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK ÉS A HELYI KÖZIGAZGATÁS MEGÚJÍTÁSA

- Regionális és települési közintézmények minőségi fejlesztése, a civil szférával is hatékonyan együttműködő megújítása;
- A regionális egészségügyi és szociális ellátó rendszer modernizálása az intézmények infrastruktúrájának és információs hálózatának fejlesztésével és szolgáltatásainak tartalmi bővítésével;

- A Nyugat-Pannóniai információs társadalom fejlesztése, a régió oktatási kapacitásainak növelése.

KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁS ÉS A KÖRNYEZETI TUDATOSSÁG ERŐSÍTÉSE

- Nagytérségi és egyedi hulladékgazdálkodási, szennyvízkezelési rendszerek, megvalósítása; vízgazdálkodási, árvízvédelmi és tájrehabilitációs programok támogatása, felszíni és felszín alatti vizek védelme;
- Megújuló energiák hasznosítását és energia-megtakarítást eredményező fejlesztési programok támogatása;
- Ökoturisztikai kínálat kialakítása, a biológiai sokféleség megőrzése, valamint a környezettudatosság erősítése.

A TELEPÜLÉSSZERKEZET MEGERŐSÍTÉSE TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROGRAMOK RÉVÉN

- Cél a gazdasági, kulturális, oktatási, igazgatási funkciók hatékony és kiegyensúlyozott, az öt nagyváros egyedi helyi adottságaira épített és városhálózati elvű megerősítése a régióban. A közép- és kisvárosokban a minőségi közszolgáltatásokhoz való megfelelő hozzájutás megteremtése és a foglalkoztatás bővítése, valamint a helyi, térségi erőforrások mozgósításával a jövedelemszerzési lehetőségek bővítése az aprófalvas térségekben.

A PANNON ÖRÖKSÉG MEGÚJÍTÁSA

- A termálvízkinccs hasznosításához kapcsolódó új, egyedi arculatú egészségturisztikai és rekreációs fejlesztések együttműködésekben alapuló ösztönzése;
- A régió turisztikai intézményrendszerének megújítása; a pannon kulturális fesztiválok 10 éves programjának kibővítése;
- A műemléki kastélyok, várak fejlesztése és a történelmi belvárosok rekonstrukciója.

A RÉGIÓ KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI

- Észak-déli gazdasági, innovációs és közlekedési irányok fejlesztése;
- Középvárosi központtal rendelkező kistérségek és központjaik fejlesztése;
- Elmaradott aprófalvas és speciális adottságú térségek felzárkóztatása.